

**PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W OPOLU**

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA OPOLA
ZA 2024 ROK**

Opole 2025

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	4
2. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży	5
2.1 Główne zadania.	5
2.2 Stan sanitarno-techniczny placówek.....	6
2.3 Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży.....	8
2.4 Interwencje w placówkach nauczania i wychowania.	9
3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Oddział Higieny Komunalnej	10
3.1 Główne zadania	10
3.2 Nadzór nad jakością wody do spożycia.....	11
3.3 Baseny.....	13
3.4 Kąpieliska	13
3.5 Legionella	13
3.6 Obiekty użyteczności publicznej	14
4. 4 Oddział Higieny Pracy.....	14
5. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej	17
5.1 Główne kierunki działań.....	17
5.2. Programy edukacyjne i przedsięwzięcia prozdrowotne	17
6. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	20
6.1 Główne kierunki działania :.....	20
6.2 Realizacja zadań w 2024r. dotyczących powiatu opolskiego.....	21
6.3 Stwierdzane nieprawidłowości	24
6.4 Współpraca z organami administracji samorządowej	24
6.5 Wnioski.....	24

7. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku	25
7.1 Główne zadania	25
7.2 Produkcja żywności	26
7.3 Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu.....	27
7.4 Zakłady żywienia zbiorowego	28
7.5 Środki transportu żywności	29
7.6 Próbkę pobrane w 2024r.....	30
7.7 Współpraca z innymi instytucjami	33
7.8 Interwencje	34
7.9 Import i export	34
7.10 Środki zastępcze	35
7.11 Produkty kosmetyczne	35
8. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Oddział Epidemiologii	35
8.1 Główny kierunek działania	35
8.2 Sytuacja epidemiologiczna	36
8.3 Programy profilaktyczne w obszarze szczepień ochronnych.	36
8.4 Zachorowania na wybrane choroby zakaźne	38
8.5 Ogniska zakażeń szpitalnych	44
8.6 Ocena sanitarna placówek ochrony zdrowia	45
8.7 Wnioski.....	46
9. Powódź i działania z nią związane	46

1. Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny działając na podstawie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wykonuje zadania mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych.

Pracownicy Inspekcji Sanitarnej pełnią dyżur całodobowy, zwłaszcza w zakresie analizy i zwalczania chorób zakaźnych i epidemicznych, zatruc pokarmowych, nadzoru nad bezpieczeństwem żywności.

Realizując swoje zadania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny pełni nadzór nad warunkami:

- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego,
- higieny pracy,
- higieny środowiska,
- promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,
- higienicznymi i sanitarnymi personelu, sprzętu i pomieszczeń, gdzie udzielane są świadczenia medyczne,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku.

Szczegółową analizę działań nadzorowanych i prewencyjnych zawarto w poniższym opracowaniu.

2. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola w roku 2024 Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

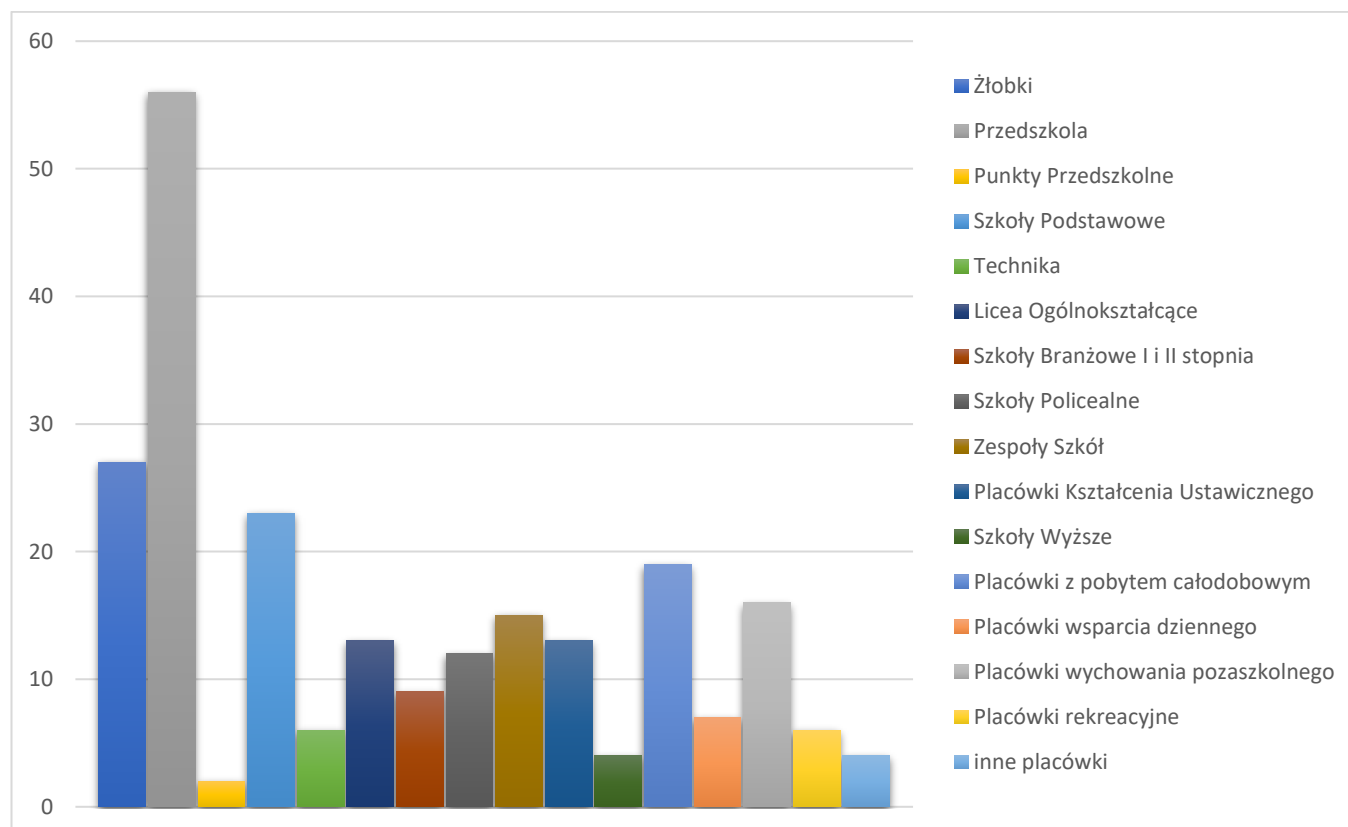
2.1. Główne zadania

Do głównych zadań Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Inspekcji Sanitarnej miasta Opola w 2024 roku należało prowadzenie oraz podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków środowiska placówek nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2024 roku Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu prowadziła bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w 232 obiektach stałych nauczania i wychowania oraz w 187 turnusach wypoczynku zimowego i letniego. Wśród 232 placówek stałych nauczania i wychowania znajdowało się:

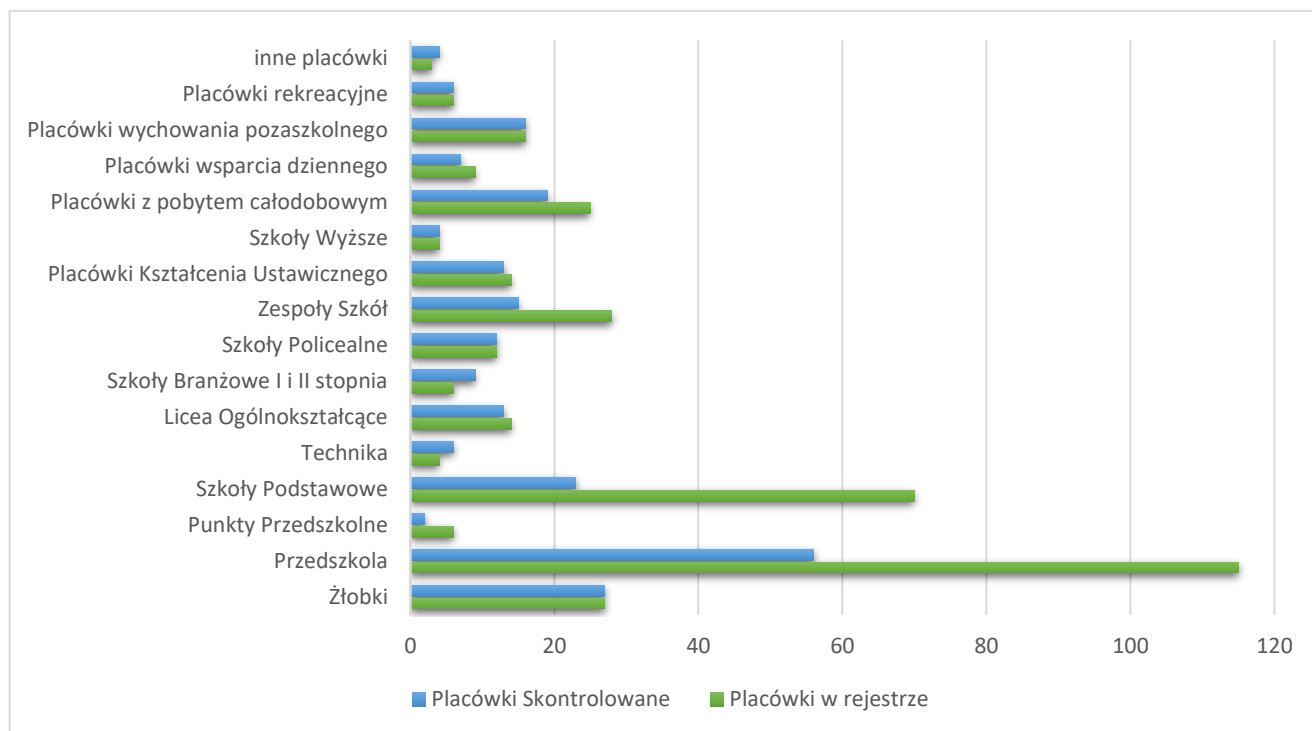
– 27 żłobków,	- 15 zespołów szkół
– 56 przedszkoli,	- 13 placówek kształcenia ustawicznego,
– 2 punkty przedszkolne	- 4 szkoły wyższe,
– 23 szkoły podstawowe,	- 19 placówek z pobytem całodobowym,
– 6 technikum,	- 7 placówek wsparcia dziennego,
– 13 liceów ogólnokształcących,	- 16 placówek wychowania pozaszkolnego,
– 9 szkół branżowych I i II stopnia,	- 6 placówek rekreacyjnych,
– 12 szkół policealnych,	- 4 inne placówki

Wykres 1. Placówki nauczania i wychowania znajdujące się pod nadzorem sekcji HDM w 2024 r.

W 2024 roku skontrolowano 121 placówek stałych. W placówkach przeprowadzono 168 kontroli z czego 143 kontrole dotyczyły placówek stałych a 25 kontroli przeprowadzono w trakcie wypoczynku zimowego i letniego.

Wykres 2. Porównanie stałych placówek nauczania i wychowania będących w ewidencji do skontrolowanych przez pion HDM w 2024 r.

Przedmiotem czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania był:

- ✓ nadzór nad stanem sanitarno-higienicznym i technicznym budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży,
- ✓ nadzór nad organizacją procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy ucznia przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii i obciążenia uczniów ciężarem tornistrów,
- ✓ nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- ✓ ocena zakresu posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy,
- ✓ nadzór higieny wypoczynku i rekreacji.

2.2. Stan sanitarno-techniczny placówek.

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów ocenia się jako dobry. Na 121 skontrolowanych obiektów tylko w 6 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego, co skutkowało nałożeniem obowiązku ich usunięcia.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny parkietu. Parkiet w sali gimnastycznej ze zdartą warstwą ochronną lakieru, ubytkami oraz niestabilną nawierzchnią w Publicznej Szkole Podstawowej nr 7 im. Jakuba Kani w Opolu, w Publicznej Szkole Podstawowej nr 33 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Opolu,

- uszkodzona, popękana i wybrakowana nawierzchnia boiska szkolnego w Publicznej Szkole Podstawowej nr 20 w Opolu,
- niezgodne z normą wyniki pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego w części sal lekcyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 im. Obrońców Westerplatte, Publicznej Szkole Podstawowej nr 24 im. Przyjaźni Narodów w Opolu,
- zły stan sanitarno-higieniczny w sali zabaw w Przedszkolu Publicznym nr 37 „Elemelek” w Opolu,

Warunki do utrzymania higieny.

W trakcie kontroli sanitarnych zwracano uwagę na warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci i młodzieży w placówkach. Pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w trakcie przeprowadzonych w 2024 roku kontroli placówek oświatowych i innych placówek przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży odnotowali, że 121 (100%) placówek posiada podłączenie do wodociągu miejskiego/gminnego i tyle samo placówek podłączonych jest do sieci kanalizacji centralnej (miejskiej/gminnej). Skontrolowano również placówki pod kątem zapewnienia ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych. W żadnej placówce nie odnotowano braku bieżącej ciepłej wody. W 2 placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w związku z zaniedbaniem czystości i porządku.

Ocena dostosowania mebli szkolnych do zasad ergonomii.

Prawidłowo dobrane meble (stolik, krzesło), z których dzieci i młodzież korzystają przez znaczną część pobytu w szkole lub przedszkolu, mają istotny wpływ na ich postawę ciała i zdrowie (głównie prawidłowe kształtowanie się kręgosłupa i prawidłowe funkcjonowanie narządów wewnętrznych). Dlatego też niezmiernie ważnym jest, aby dzieci i młodzież korzystała z mebli dostosowanych do ich wzrostu, zgodnie z obowiązującymi normami, a wychowawcy i nauczyciele dbali o poprawną sylwetkę dziecka siedzącego przy stoliku i korygowali wadliwą postawę. W roku 2024 badaniem objęto 2 szkoły podstawowe i 1 przedszkole. Pomiarów dokonano w 20 oddziałach szkolnych i 7 oddziałach przedszkolnych oceniono 162 stanowiska pracy ucznia/przedszkolaka.

Ocena możliwości pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

Podczas kontroli sanitarnych w szkołach każdorazowo sprawdzano w jaki sposób realizowany jest obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach dyrektorzy zapewnili uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych w szafkach indywidualnych uczniów, w szafkach lub na półkach w salach dydaktycznych.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych.

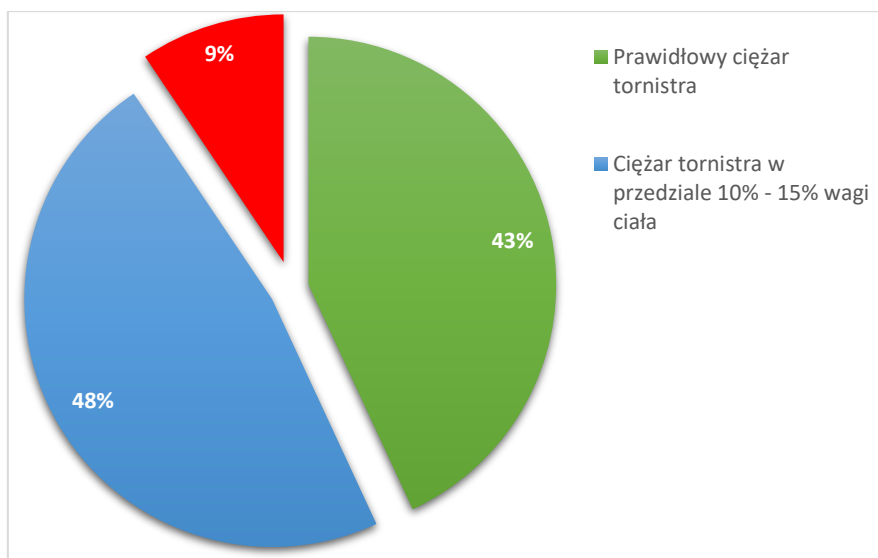
Analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych dokonano w 2 placówkach, łącznie w 22 oddziałach. Stwierdzono, że skontrolowane plany zajęć lekcyjnych uwzględniają równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy dniami tygodnia nie jest większa od 1 godziny.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Badania przeprowadzono w 1 szkole podstawowej w Opolu wśród 318 uczniów z 27 oddziałów. Do analiz wyników posłużyły wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego. Przyjmuje się, iż stosunek ciężaru plecaka do ciężaru osoby, która go nosi powinien nie przekraczać 10% do 15% masy ciała ucznia. Kontrola wykazała, że 137 uczniów miało odpowiednio dostosowany ciężar tornistra do swojej wagi, 151 uczniów posiadało plecak, który przekraczał 10% masy ich ciała, ale nie przekraczał 15% masy ich ciała a 30 uczniów miało plecak, którego ciężar przekraczał 15% masy ich ciała.

Mając na uwadze, że ciężki tornister może powodować nasilenie bólu pleców, zmniejszenie pojemności płuc, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała zalecono, aby nauczyciele podczas spotkań zwrócili uwagę rodzicom, aby przeglądali z dzieckiem plecak i pozbywali się zbędnych przedmiotów np. zabawek a decydując się na zakup plecaka brali pod uwagę jego odpowiednia do pleców profilowanie, usztywnienie, rozmiar oraz wagę.

Wykres 3. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów w stosunku do masy ciała ucznia.

Nadzór nad przestrzeganiem realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych na terenie placówek oświatowych.

Na terenie podległych jednostek w 2024 roku nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach.

Na terenie Miasta Opole w 2024 roku skontrolowano 17 pracowni chemicznych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że niebezpieczne substancje chemiczne oraz ich mieszaniny były przechowywane we właściwych warunkach, były prawidłowo oznakowane oraz posiadały karty charakterystyki. Wszystkie skontrolowane placówki posiadały na stanie pracowni chemicznych aktualny spis niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin.

2.3. Wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży.

W 2024 roku pod nadzorem sekcji HDM znajdowały się:

- 151 turnusy letnie,
- 36 turnusy zimowe.

W mieście Opole z zorganizowanego wypoczynku skorzystało 760 uczestników. W czasie trwania wypoczynku przeprowadzono 9 kontroli wypoczynku zimowego z którego skorzystało 342 uczestników natomiast podczas wypoczynku letniego przeprowadzono 16 kontroli. Z wypoczynku letniego skorzystało 418 dzieci.

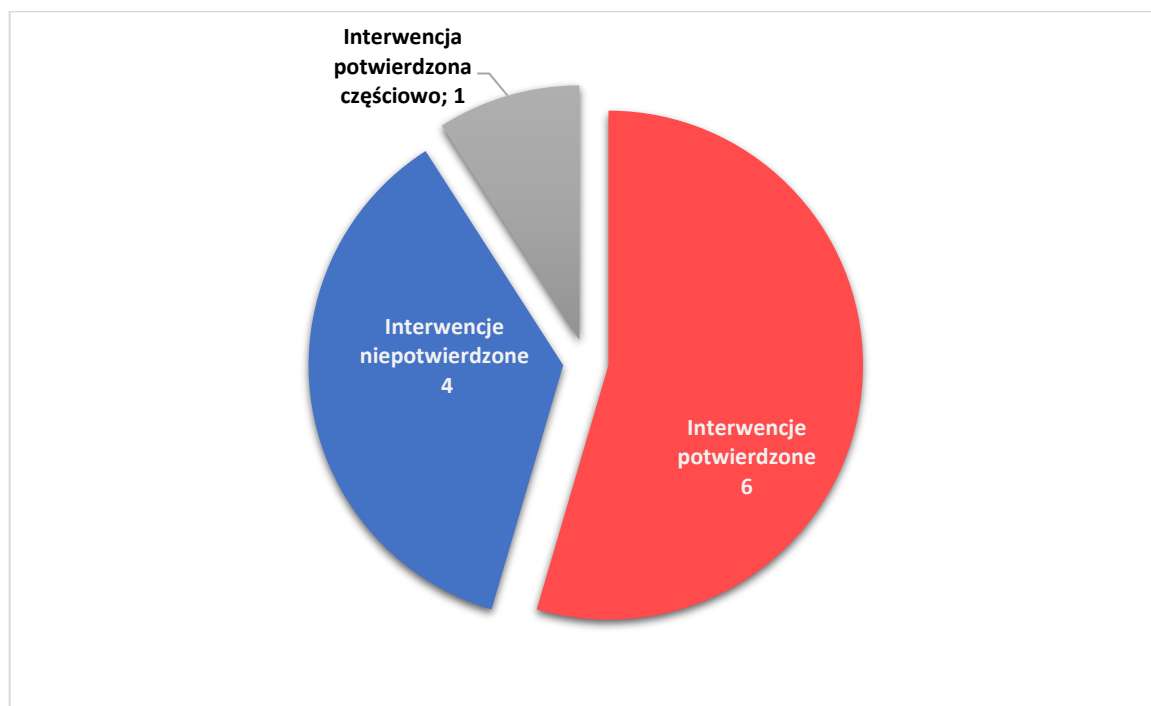
Obiekty, w których wypoczywały dzieci i młodzież były przygotowane właściwie. W placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości i zaniedbań. Organizatorzy zapewniali prawidłowe warunki zakwaterowania oraz utrzymania higieny osobistej. Nie odnotowano wypoczynku dzikiego.

2.4. Interwencje w placówkach nauczania i wychowania.

Sekcja HDM brała udział w 11 interwencjach w związku z:

- ✓ powtarzającymi się przypadkami wszawicy w jednej z grup przedszkolnych od września 2023 r. oraz brakiem działań dyrektora – 2 interwencje uzasadnione;
Z dyrektorem placówki omówiono sposoby działania w celu ograniczenia oraz zwalczania przypadków wszawicy;
- ✓ brudnymi dmuchańcami w sali zabaw - interwencja bezzasadna;
- ✓ brakiem środków higienicznych w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów w szkole podstawowej oraz niedziałającymi spłuczkami i połamanyymi deskami sedesowymi – 1 interwencja uzasadniona, 1 interwencja bezzasadna;
- ✓ stanu sanitarno-higienicznego pracowni artystycznej w związku z ulewnym deszczem, który spowodował wybite ścieków z rur kanalizacyjnych – interwencja uzasadniona;
- ✓ brudem w salach lekcyjnych, toaletach, korytarzu i pracowniach – 1 interwencja uzasadniona, 1 interwencja bezzasadna;
- ✓ zaduchem panującym w sali treningowej – interwencja bezzasadna;
- ✓ brudem w sali zabaw i leżakowaniem dzieci na brudnym dywanie – interwencja uzasadniona;
- ✓ brakiem środków czystości w toaletach szkolnych oraz problemem zachowania intymności w toaletach – interwencja uzasadniona częściowo (środki dostępne).

Wykres nr 5. Stosunek interwencji uzasadnionych do bezzasadnych w placówkach nauczania i wychowania.

3. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 Oddział Higieny Komunalnej

3.1. Główne zadania

Oddział Higieny Komunalnej prowadzi badania jakości wody w Zintegrowanym Systemie Badania Wody.

W Systemie tym realizowane są zadania w zakresie monitoringu **jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, badanie wody z kąpielisk i na pływalni.**

Monitoring jakości wody do spożycia w 2024 roku realizowany był na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U z 2017 r. Nr 2294 ze zm.). Przepis ten nakazuje prowadzenie monitoringu jakości wody podawanej do sieci przez przedsiębiorcę wodociągowego oraz z indywidualnych ujęć wody. Monitoring ten obejmuje m.in.:

- badania jakości wody pod względem mikrobiologicznym, fizykochemicznym i pod względem zawartości substancji promieniotwórczych oraz każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mających wpływ na jakość wody (np. awarie, powódzie)
- przekazywanie Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu sprawozdań z badań pobranych próbek wody
- informowanie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego oraz wójta (burmistrza, prezydenta) o przekroczeniach parametrów jakości wody określonych w rozporządzeniu wraz z przedstawieniem planowanych przedsięwzięć naprawczych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na podstawie:

- sprawozdań z wyników badań realizowanych według ustalonego harmonogramu, przekazywanych przez przedsiębiorstwa wodociągowe i właścicieli indywidualnych ujęć wody
- analizy podejmowanych działań naprawczych
- prowadzonego monitoringu własnego

wydawał okresowe oceny jakości wody, których odbiorcami są zarządzający wodociągiem oraz wójtowie gmin, burmistrzowie i prezydenci miast.

Oceny te zawierały informacje dotyczące spełnienia na danym terenie wymagań określonych w rozporządzeniu i służyły do przekazania właściwemu organowi samorządowemu informacji koniecznych do podjęcia działań mających na celu zaopatrzenia konsumentów w wodę o właściwej jakości.

Po zakończeniu roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny na podstawie w/w ocen wydaje obszarową ocenę jakości wody do spożycia wraz z szacowaniem ryzyka zdrowotnego konsumentów. Obszarową ocenę otrzymuje do wiadomości właściwy organ samorządu.

Prowadzone były również badania wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej w wybranych obiektach, w których prowadzona jest całodobowa opieka i w których przebywają osoby o obniżonej odporności immunologicznej tj. w szpitalach, zakładach opieki leczniczej i hospicjach pod kątem stopnia skolonizowania instalacji bakteriami *Legionella sp.*

Nadzór sanitarny nad kąpieliskami jest realizowany na podstawie ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.), które zorganizowanie kąpielisk obwarowało szeregiem obowiązków, kontroli i związaną z nimi koniecznością uzyskiwania pozwoleń :

- organu administracji samorządowej
- zarządzającego wodami śródlądowymi

- organu inspekcji sanitarnej

oraz opinii specjalistycznej organizacji ratowniczej.

Takie umocowanie organizacji kąpieliska gwarantuje bezpieczeństwo techniczne, organizacyjne, jak i przede wszystkim sanitarne, osobom korzystającym z niego. Zorganizowanie kąpieliska daje gwarancję zamieszczenia obiektu w ogólnokrajowym Serwisie kąpieliskowym, co jest darmową reklamą kąpieliska oraz miasta lub gminy i może przełożyć się na przyciągnięcie większej liczby turystów z kraju i zagranicy.

Nadzór nad pływalniami prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230.) Przepis ten nakłada na zarządzającego obiektem obowiązek:

- prowadzenia bieżącej (codziennej) obserwacji wody i występujących zanieczyszczeń
- systematycznego nadzoru pracy urządzeń i rejestrowania wyników pomiaru jakości wody w zakresie wymienionych parametrów
- systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dokonuje zbiorczej rocznej oceny, poprzez analizę otrzymanych od zarządzającego pływalnią wyników oraz wyników wykonywanych przed wydaniem tej oceny. Natomiast zarządzający ma obowiązek wydać komunikat, w którym informuje korzystających z pływalni o jakości wody.

3.2. Nadzór nad jakością wody do spożycia

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu w ramach monitoringu bezpieczeństwa sanitarnego prowadził badania jakości wody w wodociągach publicznych oraz kontrolował ich stan techniczny.

Miasto Opole jest zasilane przez wodociąg publiczny Opole (zarządzany przez Wodociągi i Kanalizację Sp. z o. o. w Opolu), wodociąg publiczny Czarnowąsy (zarządzany przez Prowod Sp. z o. o. w Opolu), wodociąg publiczny Prószków (zarządzany przez Związek Gmin Prokado w Prószkowie) oraz wodociąg publiczny Brzezie (zarządzany przez Prowod Sp. z o. o. w Opolu).

W 2024 roku woda przeznaczona do spożycia w sieci spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294 ze zm.).

W 2024 r. na terenie miasta Opolu nie wydano żadnej decyzji na brak przydatności wody, ani na warunkową przydatność wody do spożycia.

OBSZAROWA OCENA JAKOŚCI WODY

L p	Eksploatowany wodociąg (zaopatrywane miejscowości)	Producent wody (nazwa, adres)	Produkcja wody (m³/d)	Liczba zaopatrywanej ludności	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku	Jakość wody na koniec 2024r. - kwestionowane parametry
1	Wodociąg Publiczny Opole (miasto Opole, okresowo gminę Tarnów Opolski, Zawadę, Kępę i Luboszyce)	Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. ul. Oleska 64, 45-222 Opole	22428	126000	SUW Zawada – koagulacja, napowietrzanie, filtracja SUW Grotowice – brak uzdatniania	Ogólna liczba mikroorganizmów> 300: 2 dni Bakterie gr coli: 20 dni Mętność: 30 dni	Przydatna do spożycia
2	Wodociąg Publiczny Czarnowąsy (część miasta Opola)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	663	4100	odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie	Mętność: 105 dni Rtęć: 2 dni	Przydatna do spożycia
3	Wodociąg Publiczny Brzezie (część miasta Opola, część Dobrzonia Wielkiego)	PROWOD Sp. z o.o. ul. J. Kłopotkiej 3 45-920 Opole	974	3329	odżelazianie, napowietrzanie	Mętność: 119 dni	Przydatna do spożycia
4	Wodociąg Publiczny Prószków-Zimnice (część Opola (Winów, Sławice, Wrzoski, Chmielowice, Żerkowice), Zimnice Wielkie, Zimnice Małe, Boguszyce, Chrzowice, Folwark, Górki, Złotniki, Nowa Kuźnia, Chrząszczyce, Prószków, Ligota Prószkowska, Przysiecz, Jaśkowice, Żlinice, Komprachcice, Wawelno, Polska Nowa Wieś, Osiny, Domecko, Pucnik, Ochodze, Dziekaństwo, Mechnice, Chróścina, Siedliska, Prądy, Dąbrowa, Lipowa, Nowa Jamka, Ciepiewowice, Karczów, Narok, Żelazna, Niewodniki i Skarbiszów)	Związek Gmin Prokado, ul. Kościuszki 23, 46-060 Prószków	3771	28251	brak	Mętność: 60 dni Bakterie grupy coli: 5 dni E.coli: 3 dni (teren gm. Dąbrowa)	Przydatna do spożycia
5	Wodociąg Lokalny Uniwersytecki Szpital Kliniczny ul. W. Witosa 26 w Opolu (teren w/w szpitala)	Uniwersytecki Szpital Kliniczny, Al. W. Witosa 26, 45-418 Opole	131	385	napowietrzanie, odżelazianie	Ogólna liczba mikroorganizmów 22°C po 72 h inkubacji > 100: 59 dni Zapach: 70 dni Bakterie grupy coli: 29 dni	Przydatna do spożycia

W 2024 roku przeprowadzono 31 kontroli związanych z poborem próbek wody do badań, w tym pobrano 264 próbki do badań fizykochemicznych oraz do oznaczeń mikrobiologicznych.

W 2024 r. stan techniczny stacji uzdatniania wody zasilających miasto w wodę nie budził żadnych zastrzeżeń.

3.3. Baseny

Na terenie Opola znajduje się 6 basenów krytych i 1 odkryty, które są pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.

Woda na pływalniach jest badana przez zarządzających zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W 2024 r. wydano 11 decyzji zamykających baseny ze względu na obecność bakterii w nieckach basenowych lub ich cyrkulacjach z natychmiastowym terminem wykonania, wszystkie decyzje wykonano:

Zła jakość wody basenowej w nieckach:

- Basen kryty Akwarium w Opolu – 2 decyzje nakazujące wyeliminowanie zanieczyszczenia wody basenowej (incydent kałowy, incydent wymiotny) z małej niecki; 1 decyzja nakazująca doprowadzenie do odpowiedniej jakości wodę wprowadzoną do wanny SPA z systemu cyrkulacji pod kątem ogólnej liczby mikroorganizmów
- Basen kryty Wodna Nuta w Opolu – 1 decyzja nakazująca wyeliminowanie zanieczyszczenia wody basenowej (incydent kałowy) z niecki solankowej; 2 decyzje nakazujące doprowadzenie do odpowiedniej jakości wodę z niecki sportowej pod kątem bakterii *Pseudomonas aeruginosa*
- Basen kryty Euromedyk w Opolu – 1 decyzja nakazująca doprowadzenie do odpowiedniej jakości wodę: wodę wprowadzoną do niecek basenowych z systemu cyrkulacji (niecki basenowej i wanny SPA) pod kątem ogólnej liczby mikroorganizmów.
- Basen kryty przy PSP nr 5 w Opolu – 1 decyzja nakazująca doprowadzenie do odpowiedniej jakości wodę wprowadzoną do niecki basenowej z systemu cyrkulacji pod kątem ogólnej liczby mikroorganizmów
- Basen kryty Aqua-Reh w Opolu – 2 decyzje nakazujące doprowadzenie do odpowiedniej jakości wodę wprowadzoną do niecki basenowej z systemu cyrkulacji pod kątem ogólnej liczby mikroorganizmów

Na terenie Opola był 1 basen ze złym stanem sanitarno-technicznym tj. basen kryty Euromedyk, ul. Ozimska 19/10, 45-057 Opole. Wydano decyzję na stan sanitarno-techniczny sufitu w toalecie dla osób niepełnosprawnych, termin wykonania decyzji: 31.12.2024 r., decyzję wykonano. Wydano również 1 decyzję w sprawie nie przedkładania sprawozdań z badań wody tutaj. Inspektorowi tj. na basenie krytym w Centrum Rehabilitacji Aqua-Reh, ul. Zamiejska w Opolu, decyzji nie wykonano, nałożono grzywnę 5000 zł.

3.4. Kąpieliska

Na terenie Opola znajdowały się w sezonie letnim 2 kąpieliska (Bolko i Malina). W wakacje przeprowadzono kontrole i wizje lokalne kąpielisk oraz plaż w Opolu. Jakość wody w kąpieliskach na terenie miasta Opola spełniała wymagania przepisów sanitarnych. Na podstawie § 4 ust. 1 pkt 1 b rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 255) wydano za 2024 r. sezonową ocenę jakości wody na kąpieliskach. Kąpieliska oceniono jako „doskonałe.”

3.5. Legionella

W 2024 r. prowadzono wzmożony nadzór nad jakością wody w instalacjach ciepłej wody użytkowej w budynkach szpitali, zakładów opieki leczniczej, hospicjów oraz pływalni pod kątem *Legionella sp.*

W 2024 r. przebadano wodę w 6 podmiotach leczniczych (19 próbek) oraz w 6 pływalniach (15 próbek).

Ciepła woda użytkowa w instalacji c. w. u. w 5 obiektach nie spełniała norm w zakresie *Legionella sp.*, a mianowicie; Dom Matki i Dziecka na ul. Masłowskiego 1, Dom Studencki Zaścianek na ul. Mikołajczyka 6, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Św. Jadwigi w Opolu przy ul. Wodociągowej 4, pływalnia przy PSP nr 5 na ul. Hubala 2, pływalnia Euromedyk na ul. Ozimskiej 19. W związku z powyższym, wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości.

3.6. Obiekty użyteczności publicznej

Do tej grupy obiektów zalicza się obiekty usługowe, kultury, sportowe, wypoczynku m.in. ustępy publiczne i ogólnodostępne, domy pomocy społecznej, hotele, zakłady kosmetyczne i fryzjerskie, dworce, przystanki, cmentarze i zakłady pogrzebowe itd. W 2024 r. pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej było 761 obiektów użyteczności publicznej, z czego skontrolowano 230.

Bezpieczeństwo sanitarne to między innymi właściwe utrzymanie czystości na placach i ulicach miasta. W 2024 r. wpłynęło 45 interwencji dot. miasta Opola. Najczęściej dotyczyły one dokarmiania ptactwa, bytowania szczurów w pobliżu siedzib ludzkich, gospodarowania odpadami oraz hałasu.

Inspekcja Sanitarna oprócz nadzoru nad wyżej wymienionymi obiektami prowadzi nadzór nad chowaniem zmarłych poprzez wydawanie pozwoleń na ekshumacje, na wywóz zwłok osoby zmarłej poza granice naszego państwa oraz opiniuje wnioski Prezydenta Miasta dotyczące sprowadzenia zwłok do Polski. W 2024 roku wydano 71 decyzji zezwalających na ekshumację, 6 decyzji zezwalających na wywóz zwłok osób zmarłych poza obszar RP oraz 34 opinie w formie postanowienia dotyczących sprowadzenia zwłok bądź szczątków osób zmarłych poza granicami RP.

4. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024

Oddział Higieny Pracy

W 2024 roku Oddział Higieny Pracy przeprowadził 80 kontroli w 70 zakładach pracy zlokalizowanych na terenie miasta Opola. Kontrole dotyczyły następujących grup tematycznych:

1. Kontrola spełnienia wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy (czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne), w tym również na czynniki o udowodnionym działaniu rakotwórczym i mutagennym. Kontrolowano:
- sposób zabezpieczenia pracowników przez pracodawców przed szkodliwym oddziaływaniem ww. czynników w rodzaju: poziom występującego narażenia zawodowego, przeszkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, sporządzanie ocen ryzyka zawodowego, stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy i zaplecza socjalno-sanitarnego, dostępność i stosowanie przez pracowników ochron osobistych, aktualność badań lekarskich – profilaktycznych.
2. Realizacja przepisów rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP), w szczególności:
 - a) ocena prawidłowości klasyfikacji substancji (mieszanin) chemicznych,
 - b) ocena prawidłowości kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu oraz stosowanych w działalności zawodowej,
 - c) ocena prawidłowości oznakowania opakowań substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie,
 - d) spójność oznakowania substancji (mieszanin) chemicznych z informacjami zawartymi w ich kartach charakterystyki.
 - e) spełnienie obowiązków wynikających z rozporządzenia REACH.
3. Udostępnianie na rynku oraz stosowanie w działalności zawodowej produktów biobójczych – kontrola obowiązków wynikających z rozporządzenia (WE) nr 528/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych.

4. Kontrola spełnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie detergentów.
5. Wprowadzanie do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.
6. Realizacja wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.

W 2024 r. Oddział Higieny Pracy przeprowadził na terenie miasta Opola 80 kontroli w 70 zakładach pracy, które zakończyły się wydaniem 14 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w zakresie higieny pracy to:

- brak badań środowiskowych w zakresie występowania czynników szkodliwych (hałas, czynniki chemiczne, czynniki rakotwórcze) na stanowiskach pracy,
- przekroczenie obowiązujących normatywnych wartości higienicznych w zakresie narażenia pracowników na czynniki szkodliwe (hałas, czynniki chemiczne, drgania mechaniczne, pyły),
- brak programu organizacyjno-technicznego zmierzającego do ograniczenia narażenia pracowników na hałas i/lub drgania mechaniczne,
- brak dokumentacji w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- brak instrukcji określających sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu substancji/mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie oraz instrukcji postępowania z ww. mieszaninami chemicznymi,
- niespełnienie wymogów w zakresie właściwej organizacji zaplecza higieniczno-sanitarnego oraz stanu technicznego pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń zaplecza sanitarnego.

W zakresie nadzoru nad chemikaliami dokonano kontroli 145 produktów chemicznych, w tym produktów biobójczych, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 oraz detergentów.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- brak właściwego oznakowania substancji/mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie,
- brak zapewnienia prawidłowych kart charakterystyki,
- nieprawidłowości w zakresie oznakowania detergentów, jak również spełniania przez producenta detergentów ich obowiązków,
- udostępnianie na rynku produktu biobójczego nieposiadającego aktualnego pozwolenia na obrót.

Efektom powyższych działań, jest zaprowadzenie przez pracodawców szeroko pojętej profilaktyki środowiska pracy jak:

- bieżące przekazywanie pracownikom, sposobu umiętnego prozdrowotnego zachowania się w ich środowisku pracy, przez systematyczne dokonywanie i przedstawianie oceny ryzyka zawodowego dla danego stanowiska pracy,
- ścisłe ukierunkowanie profilaktycznych badań lekarskich pracowników, w kierunku rodzaju występujących szkodliwości w środowisku pracy,
- wyposażenie pracowników we właściwe, w zależności od rodzaju występujących czynników szkodliwych, środki ochrony indywidualnej,
- obligowanie pracodawców do bezwzględnego egzekwowania stosowania środków ochrony indywidualnej przez pracowników,

- systematyczne dążenie pracodawców do zmian techniczno-technologicznych, mających na celu polepszenie jakości stosowanych technologii, w tym poprawę jakości funkcjonowania środowiska pracy,
- przestrzeganie przepisów prawa z zakresie wprowadzania do obrotu i stosowania w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych oraz detergentów.

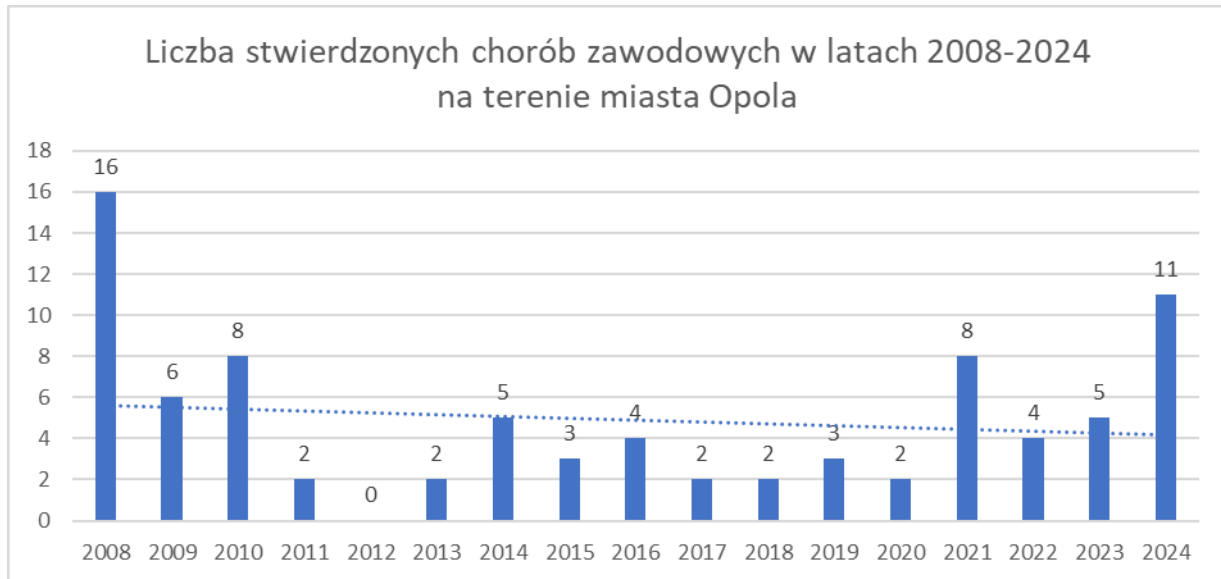
W 2024 r. na terenie miasta Opola przeprowadzono 10 postępowań w sprawie chorób zawodowych. Wydano 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Wydane decyzje dotyczyły zarówno postępowań prowadzonych w 2024 roku, jak i w latach ubiegłych.

Stwierdzone choroby zawodowe:

- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: Covid-19 – 6 przypadków (pracownicy sektora ochrony zdrowia),
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 3 przypadki (pracownicy sektora ochrony zdrowia),
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie okołostawowe barku – 1 przypadek (pracownik sektora ochrony zdrowia),
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej – 1 przypadek (pracownik sektora ochrony zdrowia).

Na uwagę zasługuje fakt, iż 3 z wyżej wymienionych chorób zawodowych stwierdzono u jednego pracownika sektora ochrony zawodowej. Są to: zespół cieśni w obrębie nadgarstka, przewlekłe zapalenie okołostawowe barku oraz przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej

Wykres poniżej przedstawia liczbę stwierdzonych chorób zawodowych wśród osób zatrudnionych w podmiotach gospodarczych na terenie miasta Opola na przestrzeni ostatnich 17 lat.

Należy zwrócić uwagę, iż widoczny w latach 2021 i 2024 wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych związany jest z wpływem pandemii COVID-19 na zdrowie pracowników sektora ochrony zdrowia. W latach 2021 i 2024, u odpowiednio: 5 i 6 osób potwierdzono zawodową etiologię choroby zakaźnej pod postacią COVID-19 wywołanej zakażeniem wirusem SARS-CoV-2.

Reasumując – przeprowadzone w 2024 r. kontrole w podmiotach gospodarczych miasta Opola, pozwalają na stwierdzenie, że następuje dalszy postęp w tworzeniu przez pracodawców bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a tym samym poprawa w zakresie ochrony zdrowia osób, uczestniczących w procesie pracy.

5. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024

Sekcja Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej

5.1. Główne kierunki działań

W 2024 roku główne kierunki działań w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej wynikały z sytuacji epidemiologicznej i potrzeb zdrowotnych ludności oraz zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Działalność Pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła:

- kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim i wojewódzkim,
- wspierania realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikacje w środkach masowego przekazu,
- koordynowania programów i przedsięwzięć oświatowo-zdrowotnych poprzez inicjowanie działań, nadzorowanie, monitorowanie i ocenę ich realizacji,

Działania skierowane były do dzieci i młodzieży szkolnej, kadry pedagogicznej, rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, pracowników zakładów opieki zdrowotnej, pracowników zakładów pracy oraz społeczności lokalnej,

5.2. Programy edukacyjne i przedsięwzięcia prozdrowotne

Program dotyczący diety, aktywności fizycznej i zdrowia. „Trzymaj Formę!” – program krajowy. Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program realizowany jest metodą projektu.

W programie udział wzięły 23 szkoły, edukacją objęto 1861 uczniów.

Profilaktyka antytytoniowa.

Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Celem programu jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Zajęcia w programie „Bieg po zdrowie” realizowane są za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Ogółem w programie udział wzięło 184 uczniów z 4 szkół.

Edukacją objęto 104 rodziców.

Wojewódzki program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów pt. „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Program skierowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, ich rodziców i opiekunów. Główne cele programu to wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

W programie uczestniczyło 11 przedszkoli, edukacją objęto łącznie 482 dzieci oraz 237 rodziców.

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Ogółem w programie wzięło udział 289 dzieci z 8 placówek.

Edukacją objęto 262 rodziców.

Wojewódzki Program „Zarazkom się nie damy, bo o siebie dbamy”

Głównymi celami programu jest kształtowanie wśród dzieci przedszkolnych prozdrowotnych, prawidłowych nawyków higienicznych, promowanie zasad aktywnego stylu życia i właściwej diety oraz doskonalenie umiejętności niezbędnych do nauki czytania i pisanie poprzez stymulację ręki i koordynację wzrokowo – słuchową.

W programie udział wzięło 51 dzieci przedszkolnych z 1 placówki.

Profilaktyczny program Podstępne WZW

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, uświadomienie ryzyka zakażenia wirusami HBV i HCV oraz zagrożeń wynikających z zakażenia, wpojenie zasad profilaktyki w tym zakresie oraz pobudzenie do refleksji nad akceptacją osób już zakażonych.

W programie brało udział w sumie 6 szkół ponadpodstawowych, edukacją objęto 797 uczniów i 535 rodziców.

Profilaktyczny program Znamie! Znam je?

Celem programu, jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka – jednego z najbardziej agresywnych nowotworów skóry, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem.

W programie brało udział w sumie 6 szkół ponadpodstawowych, edukacją objęto 833 uczniów i 566 rodziców.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Głównym celem programu była aktywna promocja i edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Program zrealizowały 4 szkoły ponadpodstawowe, edukacją objęto 105 odbiorców.

Kampania zdrowotna pt. „Bezpieczne wakacje”

Celem programu było podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży przebywających w placówkach wypoczynku na terenie powiatu opolskiego. Kampania skierowana była do organizatorów wypoczynku, kierowników, wychowawców i pielęgniarek zatrudnionych w placówkach wypoczynku oraz społeczności lokalnej.

Przeprowadzono pogadanki, spotkania i pokazy na temat bezpieczeństwa podczas wypoczynku w 7 placówkach dla 301 uczestników i 25 wychowawców.

W czasie spotkań poruszano tematy bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku, przypomniano telefony alarmowe, pierwszą pomoc przedmedyczną, dla starszych grup odbiorców poruszono tematykę cyberbezpieczeństwa oraz nadużywania napojów energetycznych.

Kampanie informacyjne EFSA .

Safe 2 Eat

Kampania, której celem jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności oraz zachęcenie społeczeństwa do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. W ramach realizacji umieszczono 8 postów na profilu facebookowym Stacji. Szacunkowy zasięg to 477 odbiorców.

Plant Health 4 Life

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Podkreśla, że wwożenie obcych gatunków, w szczególności spoza Unii może zagrażać naszym rodzimym roślinom. W ramach kampanii opublikowano 5 postów na profilu facebookowym Stacji .

Szacowany zasięg to 261 odbiorców.

Światowy Dzień bez Papierosa.

Stoisko PSSE w Opolu w czasie akcji prozdrowotnej "Zabierz swoje serce na spacer" . Akcja skierowana do wszystkich, którzy chcą zadbać o swoje serce. Dla odwiedzających możliwość, wykonania pomiaru CO w wydychanym powietrzu, dostęp do alko i narkogogli, ulotki dotyczące palenia i stosowania nadmiernej ilości soli.

Kolejne stoisko zorganizowano we współpracy z WSSE w Opolu w ramach Festiwalu Nauki. Oprócz alko i narkogogli do dyspozycji odwiedzających były także łąmigłówki i kolorowanki dla dzieci i dorosłych, magnetyczne artykuły spożywcze z których należało ułożyć zdrowy posiłek. Chętne osoby wykonały pomiar CO w wydychanym powietrzu. Stoisko dysponowało ulotkami dla kobiet w ciąży, o paleniu, dopalaczach, zdrowym odżywianiu , HIV itp.

Łącznie stoiska odwiedziło 110 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia.

W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia zorganizowano spotkania edukacyjne w ZSP nr 2 w Opolu. Uczniowie obejrzeni film o papierosach i e-papierosach z płyty Multieducatio (Seria Alkohol, e-papierosy, energetyki-Niebezpieczna moda). Dodatkowo uczniowie liczyli koszty palenia. Przyglądali się rzeczom domowego użytku zawierającym te same substancje, które znajdują się w papierosach. Wykonywali ćwiczenie łączenia substancji z przemysłem , gdzie są wykorzystywane.

Edukacją objęto łącznie 74 uczniów.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV .

Na przestrzeni października i listopada, dzięki współpracy z Urzędem Miasta Opola , technika i szkoły branżowe z Opola wzięły udział w cyklu spotkań warsztatowych prowadzonych przez certyfikowaną terapeutkę uzależnień. Główne cele to: wyposażenie uczestników w ogólną wiedzę dotyczącą HIV/AIDS oraz usystematyzowanie już posiadanej, kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV. Pogłębiono ogólną wiedzę dotyczącą HIV/AIDS, kształtowano postawy w kierunku empatii i solidaryzacji z zakażonymi. Wyposażono uczestników w umiejętności wykorzystania nabytej wiedzy w praktyce. Pogłębiono wiedzę na temat ograniczania rozprzestrzeniania się zakażeń HIV. Prowadząca bardzo duży nacisk kładła na umiejętność wykorzystania nabytej wiedzy w codziennym życiu.

Edukacją objęto 248 uczniów z 11 placówek.

Profilaktyka nowotworowa.

Profilaktyka raka jąder.

Zadanie realizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Masz Jaja Idź na Badania. Cykl 4 spotkań warsztatowych dla pracowników zakładów pracy. Uczestnikom przedstawiono krótką prezentację, zaprezentowano techniki samobadania, omówiono jak często należy wykonywać badania i kiedy udać się do lekarza. Uczestnicy próbowali samodzielnie wykonać badanie na fantomach.

W akcji udział wzięło łącznie 53 osoby.

Własna kampania profilaktyczna „Badamy się-Marzec miesiącem Dnia Kobiet”

Celem akcji jest poprawa świadomości konieczności wykonywania regularnych badań piersi oraz nauka samobadania. Działania kierowane są do: ogółu kobiet, zatrudnionych w zakładach pracy na terenie miasta Opola. Akcja realizowana na przestrzeni marca i kwietnia 2024r. W ramach realizacji kampanii podejmowane działania informacyjno - edukacyjne oraz profilaktyczne w zakładach pracy mieszczących się na terenie miasta Opola przy merytorycznym wsparciu Opolskiego Centrum Onkologii.

W kampanii udział wzięło 9 zakładów pracy, odbyło się 13 spotkań warsztatowych, łącznie zadaniem objęto 319 pań.

6. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024 **Sekcja zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego**

6.1. Główne kierunki działania

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny na podstawie art. 3 i art. 23 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 416), posiada kompetencje do wykonywania następujących zadań

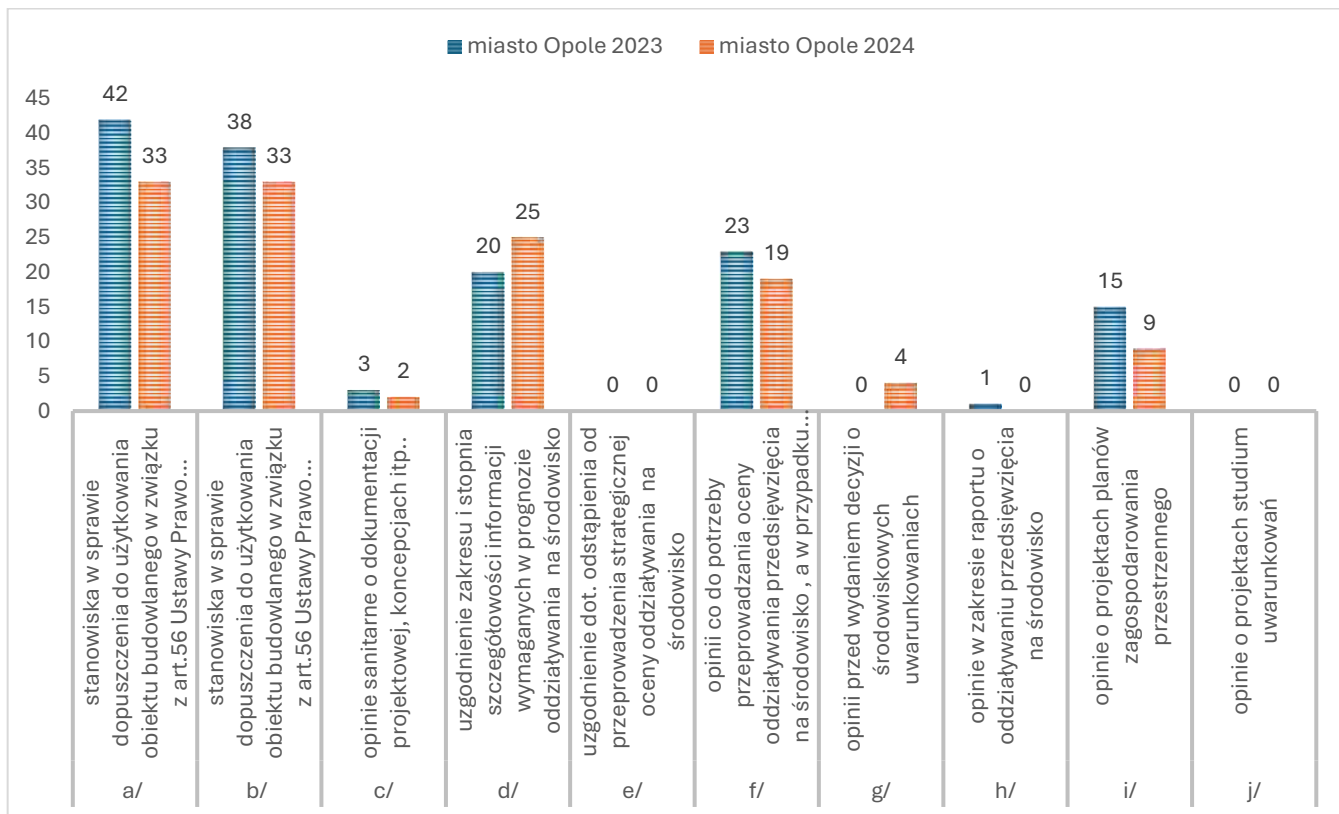
- wnoszenia uwag do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także ustalania warunków zabudowy i lokalizacji celu publicznego,
- opiniowanie projektów uchwał Rad Miast i Gmin w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy (przebudowy, rozbudowy), zmiany sposobu użytkowania obiektów oraz rozwiązań projektowych koncepcyjnych,
- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli w trakcie realizacji inwestycji.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 1112 z późn.zm.) uczestniczą przy:

- wydawaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz ustalania zakresu raportu,
- uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- uzgodnieniu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

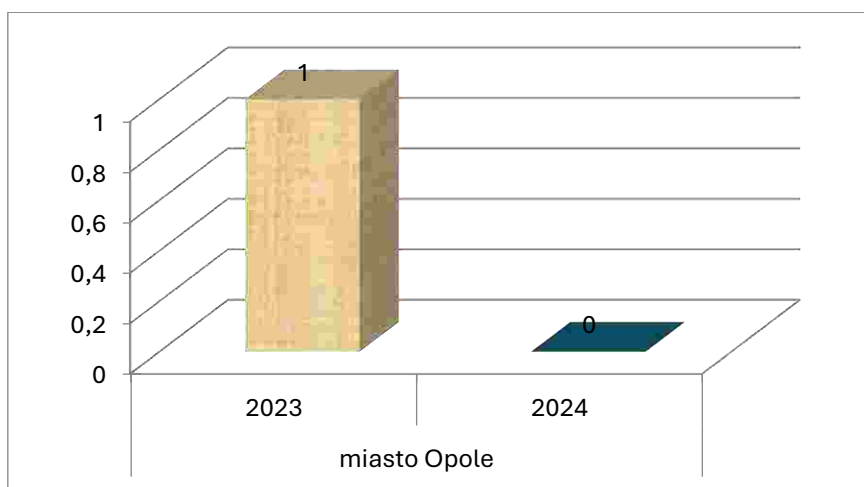
6.2. Realizacja zadań w 2024r. dotyczących miasta Opola

realizacja zadań w latach 2023-2024				
lp.		nazwa działania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	liczba spraw w obszarze miasta Opole	
			2023	2024
1	wydano opinie sanitarne w formie pisma dotyczące :			
	a/	stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego w związku z art.56 Ustawy <i>Prawo budowlane</i> (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 725 z późn.zm.)	42	33
	b/	stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego w związku z art.56 Ustawy <i>Prawo budowlane</i> (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 725 z późn.zm.) - <u>tzw. "miejscowe zgody"</u>	38	33
	c/	opinie sanitarne o dokumentacji projektowej, koncepcjach itp..	3	2
	d/	uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	20	25
	e/	uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	0	0
	f/	opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko , a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	23	19
	g/	opinii przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	0	4
	h/	Opinie w zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	1	0
	i/	opinie o projektach planów zagospodarowania przestrzennego	15	9
	j/	opinie o projektach studium uwarunkowań	0	0

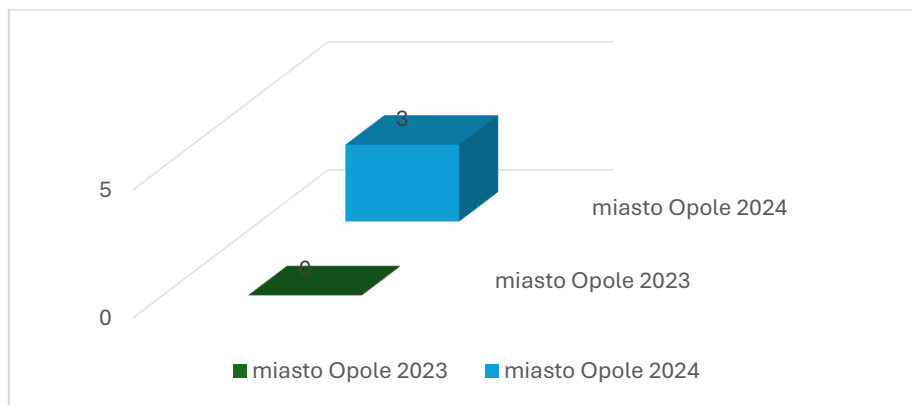
Wykres nr 1.: Wydane opinie w formie pisma

2	wydano uzgodnienia w formie decyzji		
a/	odstępstwa, zgody wydane na podstawie obowiązujących przepisów	1	0

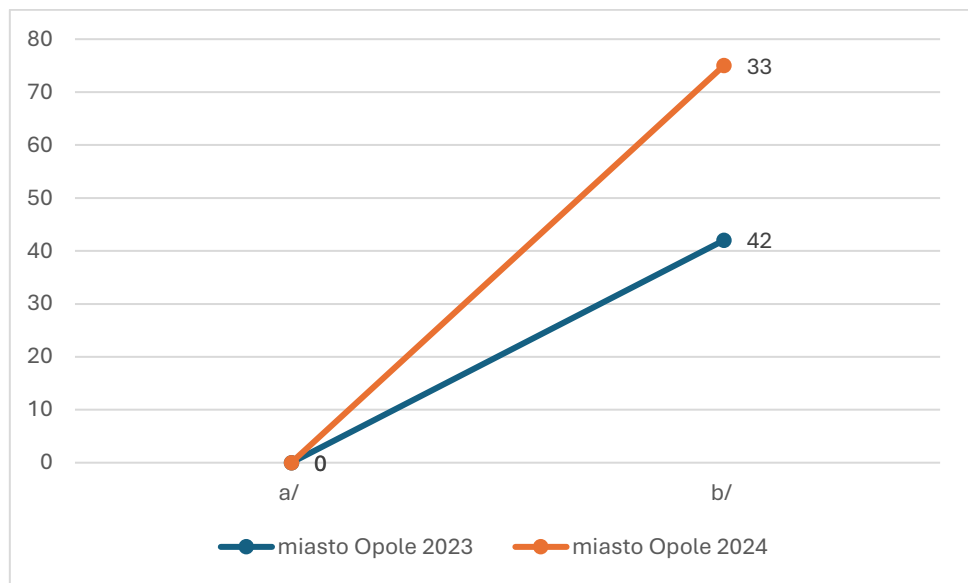
Wykres nr 2.: Wydane uzgodnienia w formie decyzji

3	wydano uzgodnienia w formie postanowień			
	a/	uzgodnienia warunków zabudowy obiektu budowlanego wydane na podstawie obowiązujących przepisów	6	3

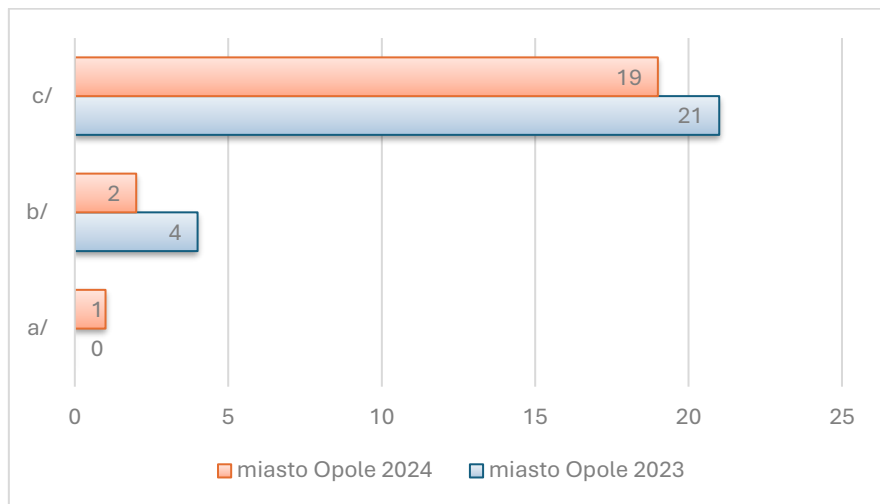
Wykres nr 3.: Wydane uzgodnienia w formie postanowień

4	przeprowadzono kontrole na obiektach			
	a/	kontrole w trakcie budowy	0	0
	b/	kontrole na obiektach przekazywanych do użytkowania w obecności Inspektora Sanitarnego z art. 56 Ustawy <i>Prawo Budowlane</i> (t.j. Dz.U z 2024r. poz.725 z późn.zm.)	42	33

Wykres nr 4.: Przeprowadzone kontrole na obiektach

5	współpraca , sprawy różne			
	a/	z terenową administracja samorządową	0	1
	b/	z innymi instytucjami	4	2
	c/	współpraca z nadzorami bieżącymi	21	19

Wykres nr 5.: Współpraca, analizy i sprawozdania

6.3. Stwierdzane nieprawidłowości

W kontrolowanych w 2024r. 33 obiektach zgłoszonych przez wnioskodawców w sprawie zajęcia stanowiska z art.56 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. *Prawo budowlane* oraz po pracach budowlano –instalacyjnych, zgłoszeniu zmiany sposobu użytkowania, dla których wydawane są przez organ inspekcji sanitarnej inne decyzje lub opinie wynikające z obowiązujących przepisów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wniosek: Stan przygotowania do kontroli zgłaszanych w 2024r. obiektów był dobry. Ostatecznie uruchamiane obiekty były doprowadzone do stanu zgodnego z wymaganiami przepisów właściwych dla rodzaju prowadzonych w nich działalności

W otrzymywanych do opiniowania dokumentacjach zdarzał się brak kompletności wniosków lub wadliwe pod względem higieniczno-sanitarnym rozwiązania. Dokumentacja była zwracana do poprawy lub wnioskodawcy byli wzywani do uzupełnienia. Zdarzały się również w opiniach o dokumentacji uwagi.

Nie wydano negatywnej opinii.

6.4. Współpraca z organami administracji samorządowej

Współpraca z organami układała się dobrze.

6.5. Wnioski

Ilość spraw załatwionych przez sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2024 roku jest porównywalna w stosunku do 2023 roku.

Ogólnie można stwierdzić, że stan sanitarny zgłaszanych do kontroli obiektów nie jest zły. Zdarzają się jednak obiekty nie przygotowane właściwie – głównie ze względu na brak prawidłowych dokumentów wynikających z Ustawy Prawo budowlane lub ze względu na wadliwe dokumentacje.

Ostatecznie obiekty uruchamiane były doprowadzone do stanu zgodnego z wymaganiami przepisów właściwych dla rodzaju prowadzonych w nich działalności.

7. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za rok 2024

Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

7.1. Główne zadania

Do głównych zadań Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku należy nadzór nad bezpieczeństwem żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu na terenie miasta Opole.

Realizując powyższe zadania pracownicy oddziału HŻ przeprowadzają urzędowe kontrole żywności w nadzorowanych zakładach w celu stwierdzenia, czy przedsiębiorstwa przestrzegają wymagań określonych w odpowiednich przepisach.

Ponadto pracownicy oddziału prowadzą również inne czynności, które mają związek z zapewnieniem bezpieczeństwa żywności, a mianowicie:

- przeprowadzają graniczne kontrole żywności lub materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością sprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej z krajów trzecich;
- przeprowadzają szereg kontroli doraźnych związanych z pojawieniem się w obrocie żywności mogącej stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi;
- przeprowadzają doraźne kontrole w zakładach w związku ze zgłaszanymi przez konsumentów interwencjami na nieprawidłowy stan sanitarny lub niezachowanie zasad higieny w zakładach produkujących lub wprowadzających żywność do obrotu;
- prowadzą ocenę sposobu żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych;
- kontrolują poprawność oznakowania artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu;
- pobierają próbki do badań laboratoryjnych celem sprawdzenia czy środki spożywcze spełniają wymagania;
- przeprowadzają ocenę procedur i dokumentacji z zakresu GHP i GMP w nadzorowanych zakładach jak również oceniają wdrożony system HACCP pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa żywności;
- prowadzone są również działania mające na celu wyeliminowanie z rynku kosmetyków, które zostały wprowadzone do obrotu bez przeprowadzenia pełnej procedury rejestracyjnej.
- kontrola żywności wprowadzanej do obrotu przez internet.

Ważnym elementem kontroli stał się w ostatnich latach nadzór nad prawidłowością oznakowania suplementów diety oraz środków spożywczych specjalnego przeznaczenia medycznego. W ramach powyższego prowadzone są w trakcie roku kontrole występowania w obrocie w/w środków spożywczych oraz oceny znakowania powyższych środków spożywczych, jak również kontrole składu i badania laboratoryjne produktów.

W uzasadnionych przypadkach, w razie stwierdzenia w nadzorowanych zakładach nieprawidłowości, prowadzone jest postępowanie administracyjne zmierzające do doprowadzenia zakładów do odpowiedniego stanu sanitarnego.

Ważnym elementem pracy jest przeprowadzanie kontroli odbiorowych tzn. kontroli w zakładach nowo otwieranych i wydawanie decyzji zatwierdzających zakłady do prowadzenia działalności. W związku z powyższym kontrole te są prowadzone poza ustalonym planem kontroli i realizowane na bieżąco w ramach wpływania wniosków. W 2024 roku zatwierdzono 205 zakładów.

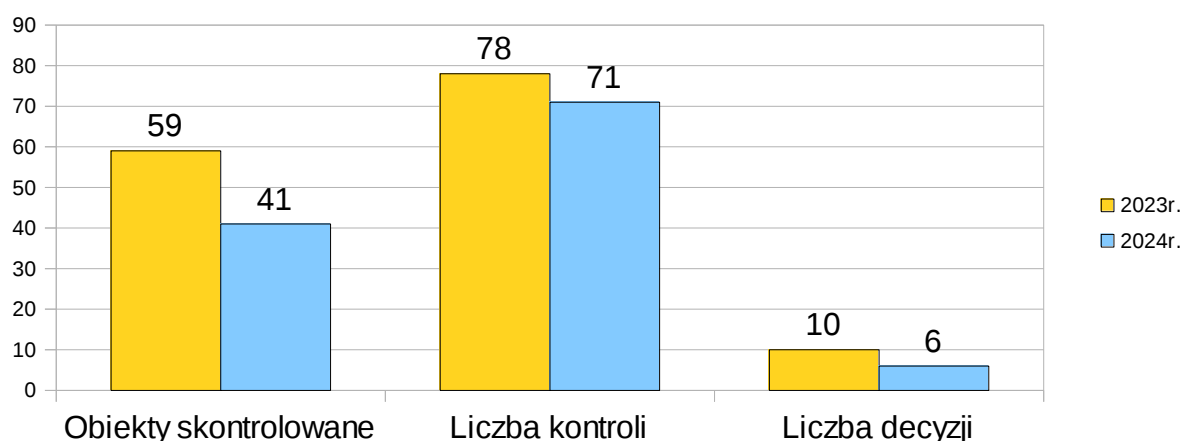
Szczegółowe dane dotyczące prowadzonych działań przedstawione są poniżej:

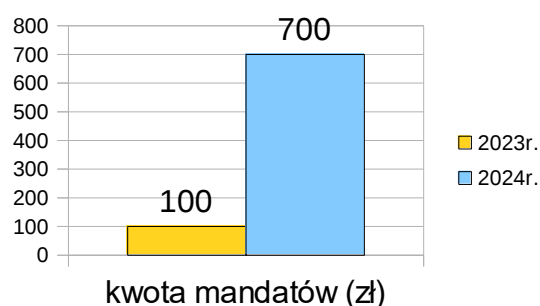
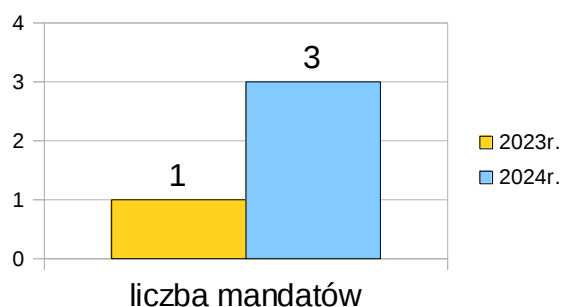
W roku 2024 nadzorem sanitarnym w mieście Opolu objęto ogółem 916 zakładów żywnościowo – żywieniowych:						
	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli	Wydano decyzji administracyjnych	Nałożono mandatów	Kwota	Liczba próbek
1. Zakłady produkcji żywności	41	71	6	3	700 zł	139
2. Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu	491	584	108	30	6400 zł	237
3. Zakłady żywienia zbiorowego	315	378	84	28	5400 zł	34
4. Środki transportu	69	70	1	0	0 zł	0
5. Ogółem	916	1103	199	61	12500 zł	410

7.2 Produkcja żywności

Do tej grupy zakładów należą między innymi: wytwórnie lodów, automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, przetwórnice owocowo – warzywne, młyny i inne wytwórnie żywności.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 41 obiektów, w których przeprowadzono 71 kontroli. W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne wydano 6 decyzji w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego, ponadto na osoby odpowiedzialne nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł. W zakładach produkcji żywności do badań laboratoryjnych pobrano 139 próbek środków spożywczych.

Do najczęściej stwierdzanych uchybień w tej grupie obiektów należą:

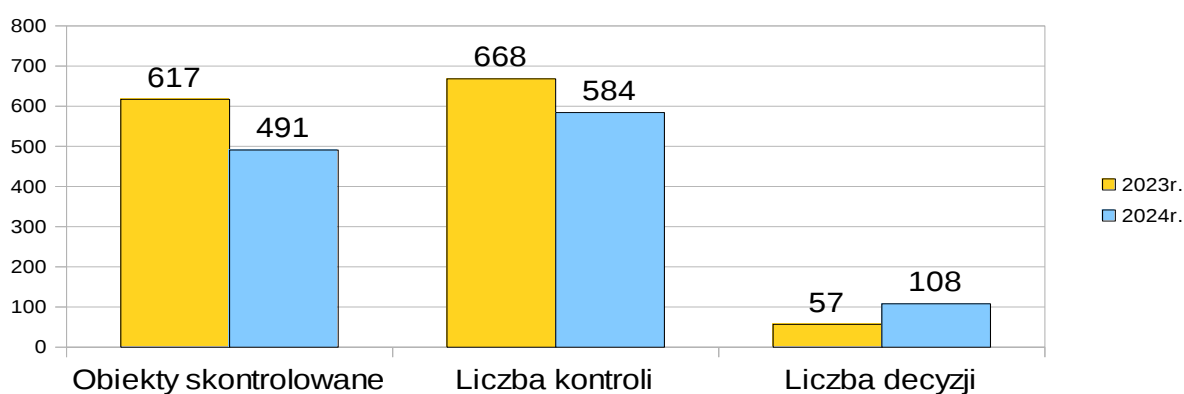
- zły stan techniczny pomieszczeń zakładu, głównie ścian, sufitów (ściany zniszczone, brudne, z odpryskami farby, sufity brudne, zawilgocone);
- drobny sprzęt produkcyjny zniszczony, uszkodzony;
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji systemowych z zakresu dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej i systemu HACCP.

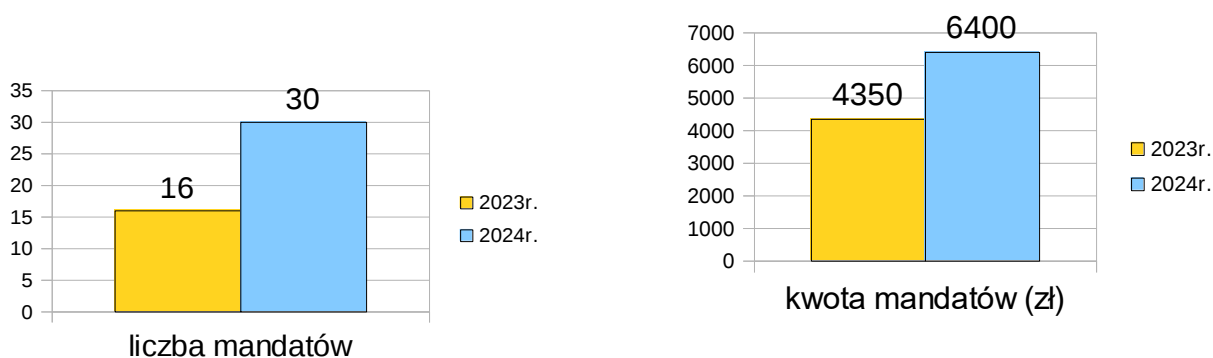
7.3 Zakłady wprowadzające żywność i przedmioty użytku do obrotu

Do tej grupy zakładów należą: sklepy spożywcze, super i hipermarkety, kioski spożywcze, targowiska, magazyny hurtowe, inne miejsca obrotu żywnością, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 491 obiektów, w których przeprowadzono 584 kontrole.

W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne, zastosowano kary w postaci 30 mandatów karnych na kwotę 6400 zł oraz wydano 108 decyzji administracyjnych. W zakładach wprowadzających żywność i przedmioty użytku do obrotu, do badań laboratoryjnych pobrano 237 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Do najczęściej stwierdzonych uchybień zaliczyć należy:

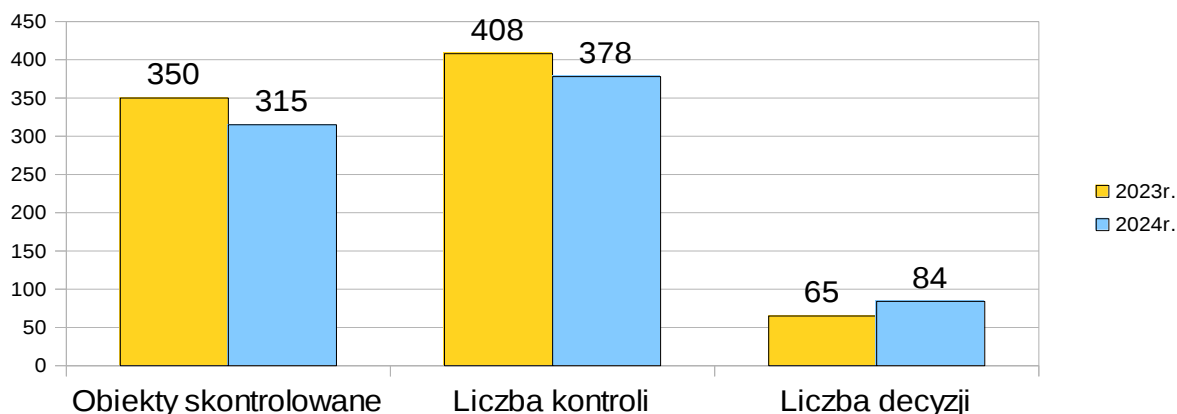
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości, bez oznakowania,
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń (zniszczone ściany z odpryskami farby, ubytki tynku, wykwity pleśni, sufity zawilgocone, brudne, z wykwitami pleśni),
- posadzka podłogowa, sprzątana niedokładnie,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych (środki spożywcze przechowywane bezpośrednio na posadzce, brak segregacji asortymentowej, środki spożywcze wymagające obróbki wstępnej rozważane na jednej wadze, przechowywane niezgodnie z zaleceniami producentów);
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji systemowych z zakresu dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej i systemu HACCP.

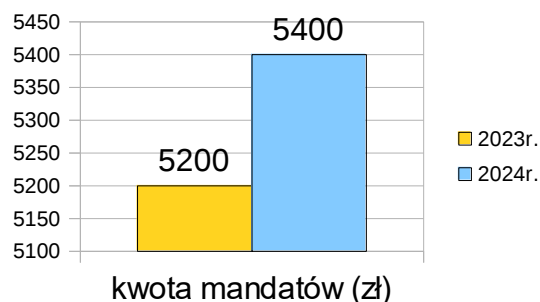
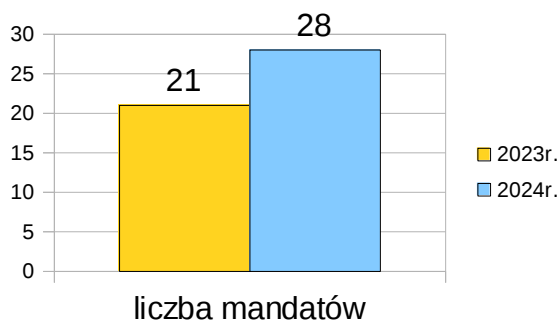
7.4. Zakłady żywienia zbiorowego

Do tej grupy obiektów zaliczamy: restauracje, bary, zakłady małej gastronomii (pikalnie piwa, fast – foody i smażalnie), bloki żywienia w szpitalach, bloki żywienia w domach opieki społecznej, bloki żywienia w domach dziecka, bloki żywienia w szkołach, przedszkolach, żłobkach, koloniach, na zimowiskach, stołówki pracownicze, stołówki studenckie, bufety przy zakładach pracy.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 315 obiektów, w których przeprowadzono 378 kontroli.

W obiektach, w których stwierdzono zaniedbania sanitarno – higieniczne, zastosowano kary w postaci 28 mandatów karnych na kwotę 5400 zł, oraz wydano 84 decyzje w celu poprawy stanu sanitarno-technicznego. W zakładach żywienia zbiorowego, do badań laboratoryjnych pobrano 34 próbki środków spożywczych.

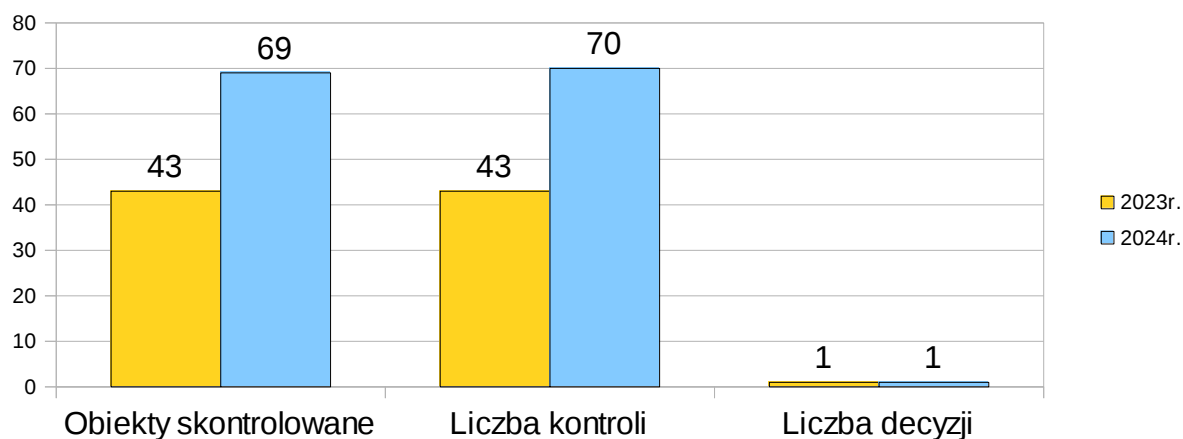

Najczęściej stwierdzane uchybienia to:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych oraz sprzętu i urządzeń,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych, nieprawidłowe przechowywanie surowców, wyrobów gotowych i środków spożywczych, brak oznakowania przechowywanych środków spożywczych,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych, niezgodne z zaleceniami producentów,
- brudne, oszronione urządzenia chłodnicze,
- brak zabezpieczenia zakładu przed owadami,
- nieprawidłowo przechowywane naczynia i sprzęt kuchenny,
- brak odpowiedniego wyposażenia umywalek do mycia rąk,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak do wglądu dokumentacji GHP/GMP, HACCAP lub w/w dokumentacja nie jest prowadzona na bieżąco (brak zapisów),

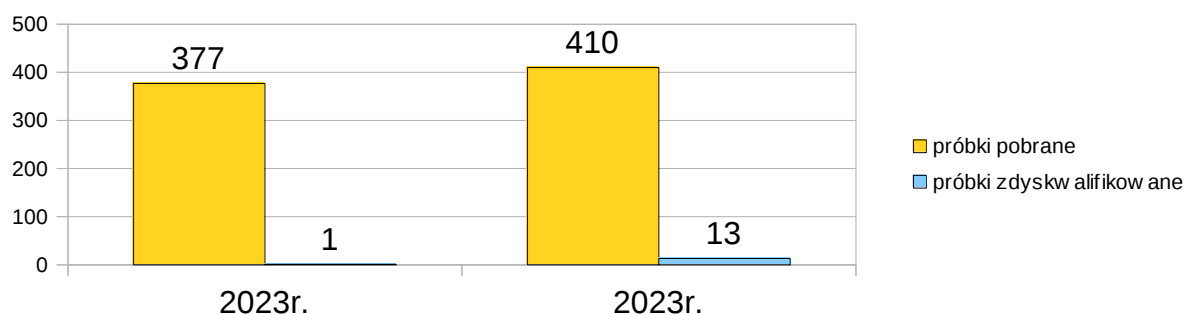
7.5. Środki transportu żywności

W 2024 roku skontrolowano 69 środków transportu przeznaczonych do przewozu środków spożywczych, w których przeprowadzono 70 kontroli. W 2024r wydano 1 decyzję administracyjną.

7.6. Próbki pobrane w 2024.

W 2024 roku pobrano 410 próbek do badań laboratoryjnych.

Próbki pobrano w celu badania m.in. w następujących kierunkach:

- skażenia promieniotwórcze – 3 próbki,
- oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych – 2 próbki,
- zawartość substancji dodatkowych – 9 próbek,
- pozostałości pestycydów – 19 próbek,
- mikrobiologia – 132 próbek,
- WWA – 3 próbki,
- badanie napromienienia żywności – 2 próbki,
- metale ciężkie – 25 próbek,
- zawartość histaminy – 18 próbek,
- badanie organoleptyczne – 12 próbek (w tym 3 zostały pobrane w związku z interwencjami konsumentów),
- badanie środków spożywczych wzbogacanych – 2 próbki,
- mikotoksyny – 7 próbek,
- obecność szkodników lub ich pozostałości – 2 próbki (zostały pobrane w związku z interwencją konsumenta)
- GMO – 3 próbki,
- karbaminian etylu w napojach spirytusowych – 1 próbka,
- 3MCPD – 1 próbka,
- obecność związków polarnych w tłuszczach – 3 próbki,
- akryloamid – 2 próbki,
- zawartość glutenu w środkach spożywczych bezglutenowych – 4 próbki,
- zanieczyszczenie olejami mineralnymi – 1 próbka,
- furan – 1 próbka,

- mikotoksyny i alkaloidy sporyszu – 2 próbki,
- zawartość kwasu erukowego 1 próbka
- zawartość alkaloidów pirolizydowych – 1 próbka,
- alkaloidy tropanowe (atropina, skopolamina) – 1 próbka,
- azotany – 2 próbki,
- izomery trans kwasów tłuszczowych – 2 próbki,
- zawartość alergenów – 2 próbki,
- nadchlorany – 1 próbka,
- kryteria czystości substancji dodatkowych i substancji pomagających w przetwarzaniu – 4 próbki,
- substancje migrujące z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – 6 próbek,
- zawartość kwasów tłuszczowych OMEGA 3,6,9 w suplementach diety – 1 próbka,
- zawartość witaminy D w suplementach diety – 1 próbka,
- zawartość kofeiny w suplementach diety – 1 próbka,
- kwasy tłuszczowe nienasycone (LA, ALA, DHA) w środkach spożywczych dla niemowląt i małych dzieci – 2 próbki,
- badanie wybranych parametrów w środkach spożywczych specjalnego przeznaczenia i suplementach diety – 11 próbek

W 2024 roku zdyskwalifikowano 13 próbek, co stanowi 3,17% pobranych w Opolu próbek ogółem w 2024r. W stosunku do 2023r. liczba próbek kwestionowanych uległa znacznemu zwiększeniu. Znaczne zwiększenie ilości próbek zdyskwalifikowanych w 2024r. związane jest z pobieraniem do badania dużej ilości próbek celowanych związanych z podejrzeniami niewłaściwej jakości środków spożywczych.

Próbki zdyskwalifikowane:

- 1 próbka materiału i wyrobu do kontaktu z żywnością: Czajnik elektryczny. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono znaczne pogorszenie właściwości organoleptycznych gotowanej wody w w/w próbce, co stanowi naruszenie wymagań określonych w art. 3 Rozporządzenia (WE) nr 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004r. w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające Dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz.Urz.UE.L 2004 Nr 338, str. 4 z późn. zm.) O wyniku badania powiadomiono dystrybutora przedmiotowego produktu, który zobowiązał się do wycofania produktu oraz powiadomienia odbiorców hurtowych i indywidualnych o konieczności wycofania w/w produktu z obrotu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wszczął postępowanie administracyjne dot. nałożenia na producenta opłaty za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności oraz dokonano zgłoszenia do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).
- 1 próbka środka spożywczego „Kasza gryczana”. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – glifosatu określonego w Rozporządzeniu (WE) Nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz. Urz. L 70, str. 1 z 16.03.2005 r. z późn. zm.) na poziomie $0,90 \pm 0,45$ mg/kg. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wszczął postępowanie administracyjne dot. nałożenia na producenta opłaty

za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności oraz dokonano zgłoszenia do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF).

- 5 próbek środka spożywczego „Lody z automatu mieszane waniliowo - kakaowe” We wszystkich pięciu próbkach stwierdzono przekroczenie liczby Enterobacteriaceae określonej w Załączniku I, Rozdział 2, pkt. 2.2.8 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str.1 z póź. zm.). Zgodnie z w/w rozporządzeniem w wypadku niezadawalających wyników zakład podjął działania mające na celu poprawę higieny produkcji. Producent poinformował o wdrożeniu działań naprawczych. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu po przeprowadzeniu ponownych czynności kontrolnych wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności.
- 1 próbka środka spożywczego „Orzechy włoskie łuskane”. Próbka została pobrana do badań w opakowaniu oryginalnym producenta. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono „nietypowy, jełki” zapach oraz „nietypowy, jełki” smak próbki w/w środka spożywczego. Uznano, że ze względu na niewłaściwe cechy organoleptyczne (smak, zapach) w/w środek spożywczy jest środkiem spożywczym zepsutym w myśl art. 3, ust. 3 pkt. 46 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023r. poz. 1448 tj). O wyniku badania powiadomiono producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności. Ze względu na to, że przedmiotowy produkt został kwestionowany ze względu na właściwości organoleptyczne (smak i zapach) nie dokonano zgłoszenia produktu do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF).
- 1 próbka środka spożywczego Mięso z uda kurczaka, świeże, Klasa A. Próbka została pobrana do badań w opakowaniu oryginalnym producenta z lody chłodniczej. Warunki przechowywania produktu były zgodne z deklaracją producenta. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych, stwierdzono obecność pałeczek *Campylobacter* spp w 10g. Wyizolowany szczep zidentyfikowano jako *Campylobacter jejuni*. Ze względu na zjadliwy charakter pałeczki, która może powodować kampylobacteriozę, szczególnie niebezpieczną dla dzieci, osób starszych i chorych z obniżoną odpornością w/w środek spożywczy uznano za środek spożywczy szkodliwy dla zdrowia lub życia człowieka w myśl art. 3, ust. 3 pkt. 44 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023r. poz. 1448 tj). O wyniku badania powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności. Ze względu na krótki termin przydatności do spożycia, sugerujący, że przedmiotowego produktu nie będzie w obrocie nie dokonano zgłoszenia produktu do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt (RASFF).
- 1 próbka środka spożywczego z pięciu pobranych „Mięso z uda kurczaka”. Próbka została pobrana do badań w opakowaniu oryginalnym producenta z lody chłodniczej. Warunki przechowywania produktu były zgodne z deklaracją producenta. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych, stwierdzono obecność *Salmonella* sp. grupa 08 (C2-C3). Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) NR 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych oraz Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1441/2007 z dnia 05.12.2007r. zmieniającym Rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. stwierdzenie obecności bakterii z grupy *Salmonella* pozwala na stwierdzenie, że żywność jest niezadawalającej jakości. Ponadto na podstawie art. 3 ust. 3 pkt. 44 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2023r. poz. 1448 z późn. zm.) stwierdzenie obecności bakterii z grupy *Salmonella* kwalifikuje środek spożywczy jako środek spożywczy szkodliwy dla zdrowia lub życia człowieka, tj. taki, którego spożycia w warunkach normalnych i zgodnie z przeznaczeniem może spowodować negatywne skutki dla zdrowia i życia człowieka, w szczególności jeżeli zawiera zanieczyszczenia mikrobiologiczne w ilościach przekraczających

dopuszczalne poziomy określone w rozporządzeniach Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 14 Rozporządzenia (WE) Nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. (Dz.U.L.031 z 01.02.2002r.) jeśli środek spożywczy jest szkodliwy dla zdrowia uznany jest za środek spożywczy niebezpieczny. O wyniku badania powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii w oraz producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności. Ze względu na wyjątkowo zjadliwy charakter pałeczek z grupy Salmonella dokonano zgłoszenia do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).

- 1 próbka środka spożywczego “sok pomarańczowy”. Próbkę została pobrana do badań w opakowaniu oryginalnym producenta z lody chłodniczej. Warunki przechowywania produktu były zgodne z deklaracją producenta. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono nietypowy, obcy, lekko sfermentowany” smak oraz „nietypowy, obcy, z wyczuwalnym zapachem fermentacji” zapach. Uznano, że ze względu na niewłaściwe cechy organoleptyczne (smak, zapach) w/w środek spożywczy jest środkiem spożywczym zepsutym w myśl art. 3, ust. 3 pkt. 46 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023r. poz. 1448 tj). O wyniku badania powiadomiono producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności. Ze względu na to, że przedmiotowy produkt został kwestionowany ze względu na właściwości organoleptyczne (smak i zapach) nie dokonano zgłoszenia produktu do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).
- 1 próbka środka spożywczego papryka czerwona. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – Etefon określonego w Rozporządzeniu (WE) Nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG (Dz. Urz. L 70, str. 1 z 16.03.2005 r. z późn. zm.) na poziomie $27,2 \pm 13,6$ mg/kg. O wyniku badania powiadomiono producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu wydał 1 decyzję finansową nakładającą na producenta opłatę za czynności wykonane w ramach urzędowej kontroli żywności. Ze względu na możliwość użycia w/w warzywa jako surowca do przetwórstwa owocowo – warzywnego dokonano zgłoszenia do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF).
- 1 próbka danie sterylizowane. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdzono obecność furanu na poziomie $133,3 \pm 26,7$ µg/kg. O wyniku badania powiadomiono producenta przedmiotowego produktu. Dodatkowo dokonano zgłoszenia produktu do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF). Zakład we własnym zakresie w całości wycofał z rynku kwestionowaną partię produktu i ją zutylizował.

7.7. Współpraca z innymi instytucjami

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna prowadzi współpracę z Inspekcją Weterynaryjną w oparciu o zawarte porozumienie. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu opracowuje roczne harmonogramy wspólnych kontroli obiektów znajdujących się pod wspólnym nadzorem.

Dwa razy w roku zgodnie z porozumieniem, przeprowadzana jest aktualizacja listy obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Weterynaryjną.

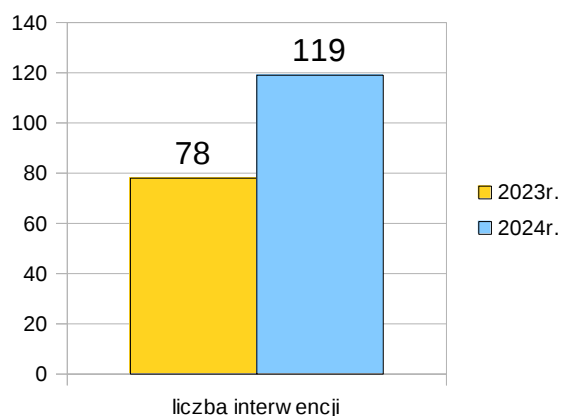
W 2024r. przeprowadzono 2 wspólne kontrole w zakładach objętych wspólnym nadzorem przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Inspekcję Weterynaryjną

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu w roku sprawozdawczym przeprowadził również 2 wspólne kontrole z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, które dotyczyły zakładów produkcji pierwotnej.

7.8. Interwencje

W związku z interwencjami konsumentów (są realizowane priorytetowo) oraz informacjami przesyłanymi z innych organów kontrolnych dotyczących niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz niewłaściwego stanu sanitarno – higienicznego obiektów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu przeprowadził 119 kontroli, w wyniku których stan sanitarno – higieniczny uległ poprawie, a środki spożywcze złej jakości zdrowotnej zostały wycofane z obrotu.

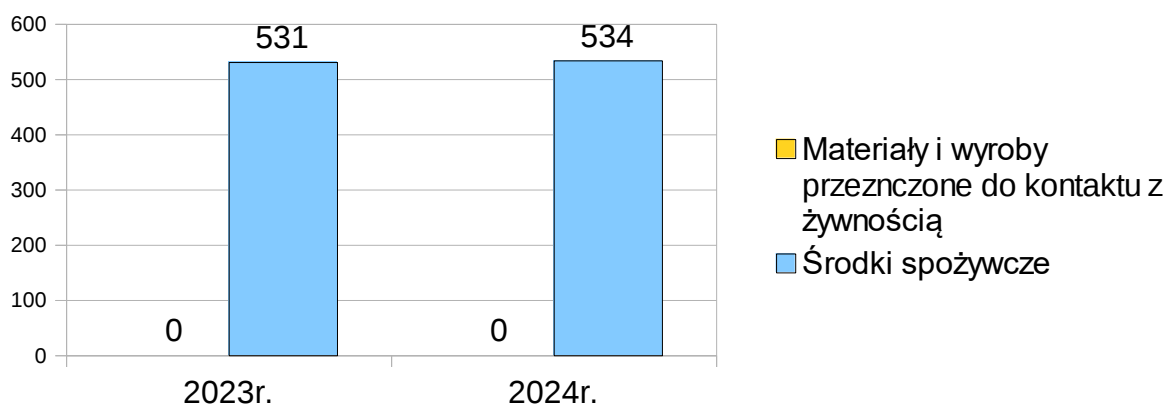
Wobec osób odpowiedzialnych za nieprawidłowy stan sanitarny zastosowano sankcje w postaci mandatów karnych w stosownych przypadkach wszczęto postępowanie administracyjne.

7.9. Import i eksport

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Opolu sprawował także nadzór nad importem i eksportem środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzając kontrole i wydając świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy / materiał lub wyrób przeznaczony do kontaktu z żywnością przekraczający granicę.

W roku sprawozdawczym w związku z granicznymi kontrolami sanitarnymi przeprowadzono 534 kontrole importowanych i eksportowanych środków spożywczych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli wydano 534 świadectw spełnienia wymagań zdrowotnych.

7.10. Środki zastępcze

W 2024r. nie stwierdzono, ani też nie otrzymywano żadnych informacji dotyczących działania stacjonarnych punktów wprowadzania do obrotu środków zastępczych na terenie miasta Opola, jak również nie otrzymano żadnych informacji na temat osób prywatnych, które sprzedawały środki zastępcze zamieszkałych na terenie miasta Opola.

7.11. Produkty kosmetyczne

W roku 2024r. w ramach sprawowanego nadzoru nad produktami kosmetycznymi skontrolowano 3 zakłady produkujące i konfekcjonujące kosmetyki, w których przeprowadzono 3 kontrole. W zakresie warunków wytwarzania oceniono 1 zakład natomiast w zakresie oznakowania opakowań jednostkowych oceniono 1 zakład. Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie. W zakładach produkujących i konfekcjonujących kosmetyki do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki, które pod względem badanych cech nie budziły zastrzeżeń.

Ponadto w roku sprawozdawczym skontrolowano 39 zakładów obrotu produktami kosmetycznymi, w których przeprowadzono 54 kontrole. W zakresie oznakowania opakowań jednostkowych oceniono 39 zakłady. Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

8. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego miasta Opola za 2024 rok

Oddział Epidemiologii

8.1. Główny kierunek działania

Główny kierunek działania Oddziału Epidemiologii to:

1. nadzór nad sytuacją epidemiologiczną chorób zakaźnych oraz ich profilaktyka,
2. bieżący monitoring nad gospodarką preparatami szczepionkowymi i wykonawstwem szczepień ochronnych,
3. nadzór nad placówkami służby zdrowia.

Zaplanowano:

- 9 kontroli w placówkach typu zamkniętego, wykonano 10
- 28 kontroli punktów szczepień, wykonano 26
- 165 kontroli w prywatnych placówkach, wykonano 171
- 67 kontroli w placówkach leczenia ambulatoryjnego, wykonano 66
- 14 innych kontroli, wykonano 14
- 1 kontrolę posesji, wykonano 1
- 1 kontrolę zakładów DDD, wykonano 2

Ponadto :

- w przypadku chorób zakaźnych przeprowadzono w Oddziale Epidemiologii 2323 dochodzenia epidemiologiczne,
- zarejestrowano 36 nosicieli pałeczek salmonella,

- objęto nadzorem 17 osób z kontaktu z chorym/nosicielem wirusa HBV, HCV oraz 12 osób z kontaktu z nosicielami tymczasowymi salmonelli
- wydano 3 decyzje administracyjne,
- nałożono jeden mandat karny w wysokości 200 zł za nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonej kontroli.

8.2. Sytuacja epidemiologiczna

Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych ilustruje tabela nr 1.

W 2024r. odnotowano znaczny wzrost wskaźników zapadalności na 100 tysięcy mieszkańców, na takie choroby jak: krztusiec, szkarlatyna oraz zakażenia RSV.

Odnotowano wzrost zachorowań na WZW typu B i boreliozę.

Nie odnotowano zachorowań na inwazyjną chorobę meningokokową, na inwazyjną chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae*, różyczkę, odrę.

Spadek zachorowań odnotowano na ospę wietrzną, grypę, zakażenia HIV, Sars-CoV-2,

Na porównywalnym poziomie utrzymywały się zachorowania na salmonellozy, inwazyjną chorobę pneumokokową, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, WZW typu A, WZW typu C, świnkę.

8.3. Programy profilaktyczne w obszarze szczepień ochronnych.

Kontynuowany jest program bezpłatnego szczepienia:

- p/grypie dla seniorów oraz dzieci do ukończenia 18 roku życia,
- przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego dla wszystkich dzieci w wieku od ukończenia 9 roku życia do ukończenia 14 roku życia w schemacie dwudawkowym.

W związku z dużym wzrostem zachorowań na krztusiec, od 15 października 2024 roku, do programu szczepień ochronnych zalecanych, których zakup finansowany jest ze środków ministra właściwego ds. zdrowia, dodano szczepienie przeciwko krztuścowi dla kobiet w ciąży (po ukończeniu 27 do 36 tygodnia ciąży).

**Analiza zachorowań na niektóre choroby zakaźne
zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców w powiecie grodzkim Opole w latach 2023-2024**

JEDNOSTKA CHOROBY	OPOLE		MIASTO I POWIAT OPOLE		WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE		POLSKA	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
SALMONELOZY-ZATR.	18,21	19,08	1,80	17,44	20,01	28,93	26,09	24,62
KRZTUSIEC	15,04	73,12	9,71	55,96	4,26	56,46	2,46	86,33
SZKARLATYNA-(PŁONICA)	168,64	254,35	122,61	212,89	140,40	167,78	118,42	129,09
INWAZYJNA CHOROBA Neisseria meningitidis	0,79	0,0	0,40	0,0	0,21	0,11	0,41	0,42
INWAZYJNA CHOROBA Streptococcus pneumoniae	5,54	7,15	7,68	6,08	5,43	6,00	7,72	9,36
INWAZYJNA CHOROBA Haemophilus influenzae	4,75	0,0	4,45	2,84	1,81	1,39	0,74	1,01
ZAPAL. OPON MÓZG-RDZEN.	18,21	17,49	17,80	16,22	9,90	5,78	4,59	5,36
BORELIOZA	60,96	87,43	63,12	77,86	76,11	72,86	66,96	78,13
OSPA WIETRZNA	512,27	481,67	598,89	437,14	688,47	411,85	505,70	409,02
RÓŻYCZKA	0,0	0,0	0,0	0,40	0,0	0,64	0,69	0,51
WZW TYP A	0,79	1,59	9,30	0,81	2,77	0,96	0,55	0,84
WZW TYP B	12,66	17,49	11,33	2,84	8,41	10,07	8,36	9,46
WZW TYP C	24,54	22,25	15,78	12,98	8,83	7,50	8,82	9,55
ODRA	0,0	0,0	0,0	0,0	0,11	0,43	0,10	0,74
ZAKAŻENIA HIV	22,16	9,54	12,54	5,68	6,81	4,07	8,20	6,10
ŚWINKA	1,58	0,79	2,83	0,40	2,98	0,96	2,57	2,48
SARS-CoV-2 / COVID-19	1294,53	1106,41	869,20	896,59	733,39	807,41	900,82	808,75
GRYPA	95,01	48,48	63,53	35,68	70,89	48,53	29,41	15,67
ZAKAŻENIA RSV	16,62	212,22	12,54	145,98	13,94	100,71	31,82	110,83

Tabela nr 1 Analiza zachorowań na niektóre choroby zakaźne zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców w powiecie grodzkim opolskim w latach 2023-2024

8.4. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne

W 2024 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań na **płonicę** (szkarlatynę) - zarejestrowano 320 przypadków (w 2023 roku 213).

Zachorowanie wywołuje bakteria *Streptococcus pyogenes* – paciorkowiec ropotwórczy z grupy A. Patogen ten jest najczęstszą przyczyną bakteryjnego zapalenia gardła u dzieci w wieku szkolnym. Infekcje zwykle powodują łagodną chorobę, w tym ból gardła, ból głowy i gorączkę, a także czerwoną wysypkę (płonica). W rzadkich przypadkach paciorkowce grupy A mogą również powodować ciężkie, zagrażające życiu zakażenie zwane inwazyjnym, ponieważ bakteria ta wytwarza kilkanaście toksyn, które mogą uszkadzać narządy wewnętrzne i prowadzić do zapalenia płuc, sepsy, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, róży i in.

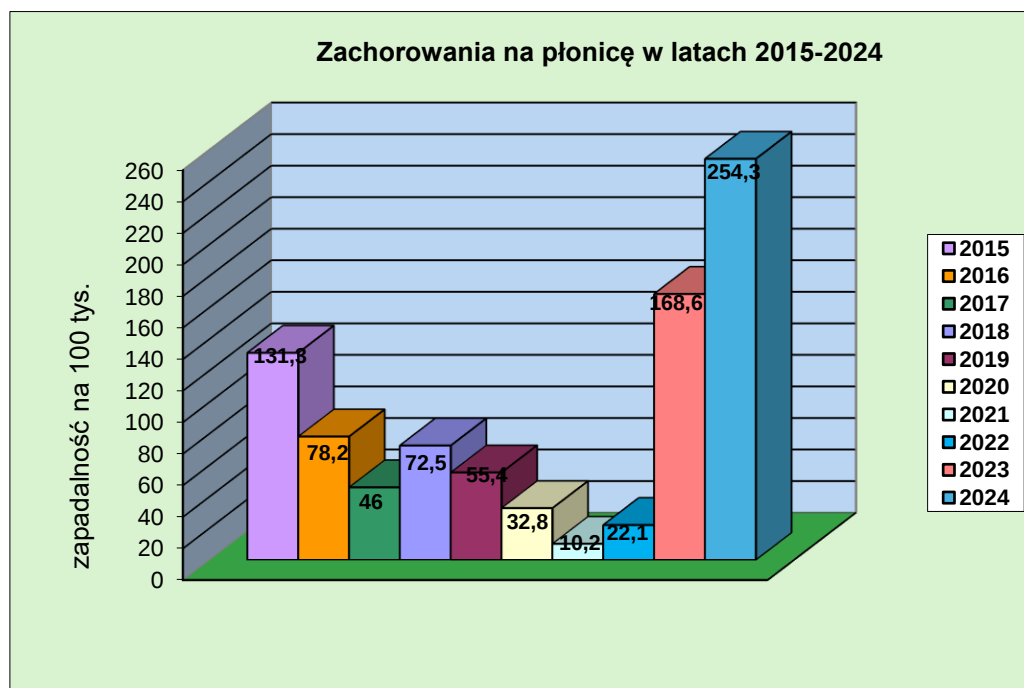
Płonica jest ostrą, wysypkową chorobą zakaźną wieku dziecięcego charakteryzuje się nagłym wystąpieniem objawów takich jak: ból gardła, ból głowy, gorączka, często też nudności i wymioty, zapalenie gardła i migdałków, biały nalot na języku, który po kilku dniach staje się czerwony (malinowy). Najczęściej w drugiej dobie choroby pojawia się drobnoplamista, szkarłatna wysypka. Wymaga leczenia antybiotykiem.

Wśród zarejestrowanych przypadków szkarlatyna najczęściej występowała w przedziale wiekowym od 3 do 7 roku życia oraz od 8 do 12 roku życia, pojedyncze zachorowania zdarzały się też u osób dorosłych.

Wzrost przypadków płonicy zaobserwowano wyraźnie w I i II kwartale 2024 r. (84,5% wszystkich zachorowań).

Nie istnieje skuteczna szczepionka przeciwko *Streptococcus pyogenes*. Zapobiegać zakażeniom można przez przestrzeganie podstawowych zasad higieny, mycie i dezynfekcję rąk, unikanie kontaktu z chorym.

Występowanie zachorowań na płonicę w powiecie grodzkim Opole przedstawia wykres nr 1.

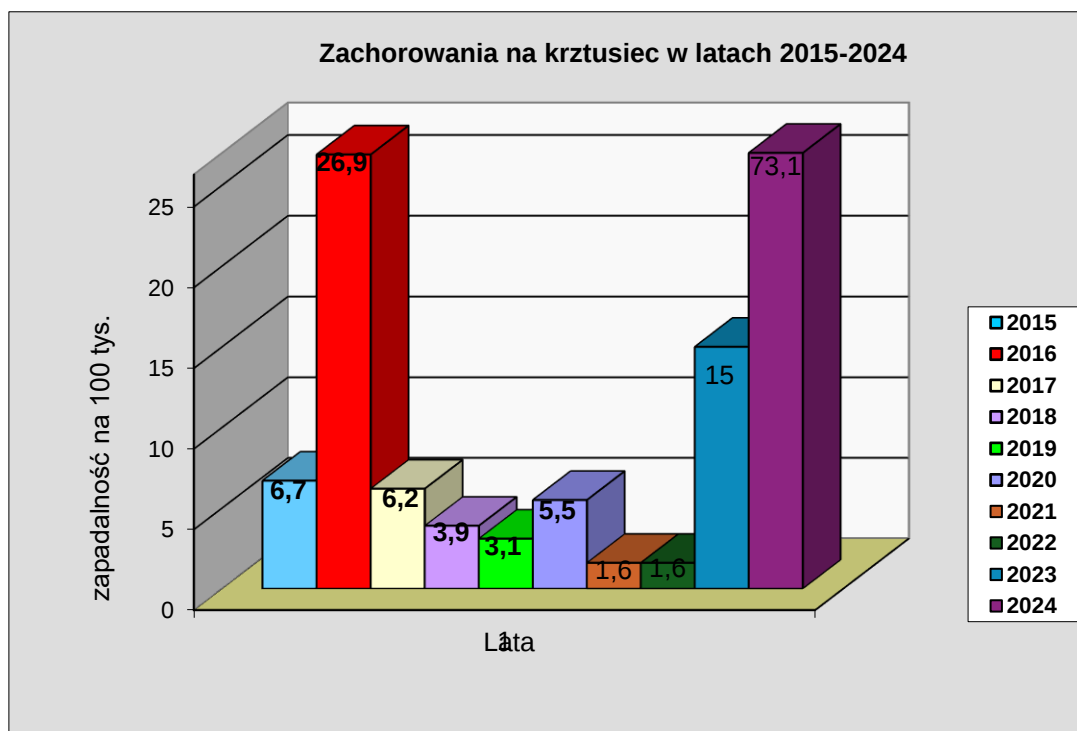

Wykres nr 1 Zachorowania na płonicę (szkarlatynę) w latach 2015-2024 w powiecie grodzkim Opole

Krztusiec jest bakteryjną chorobą zakaźną, przenosi się drogą oddechową i jest bardzo zaraźliwy. Szczepionka przeciw krztuścowi daje jedynie przejściową odporność (do 5-7 lat od szczepienia). Dlatego nie jest możliwa całkowita eliminacja zachorowań na krztusiec, a podstawowym zadaniem szczepień obowiązkowych przeciw krztuścowi pozostaje zapewnienie ochrony przed zachorowaniem tych grup wiekowych, które są najbardziej narażone na ciężki przebieg choroby, tzn. dzieci, a w szczególności niemowląt

do 6 m.ż. Dlatego też w zwalczaniu krztusca rekomenduje się, obok powszechnych szczepień dzieci i młodzieży zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych, także szczepienia przypominające u osób dorosłych z najbliższego otoczenia noworodków i małych dzieci (np. rodzice, opiekunowie, dziadkowie) oraz pracowników sektora ochrony zdrowia.

Od wprowadzenia dodatkowych szczepień p/krztuscowi dla dzieci w wieku 14 lat obserwowano spadek liczby zachorowań, w 2023 roku odnotowano niewielki wzrost wskaźnika zapadalności na 100 tys. mieszkańców (z 1,6 w 2022 roku do 15 w 2023r.) w 2024 roku wskaźnik wzrósł do 73,12 (wykres nr 2).

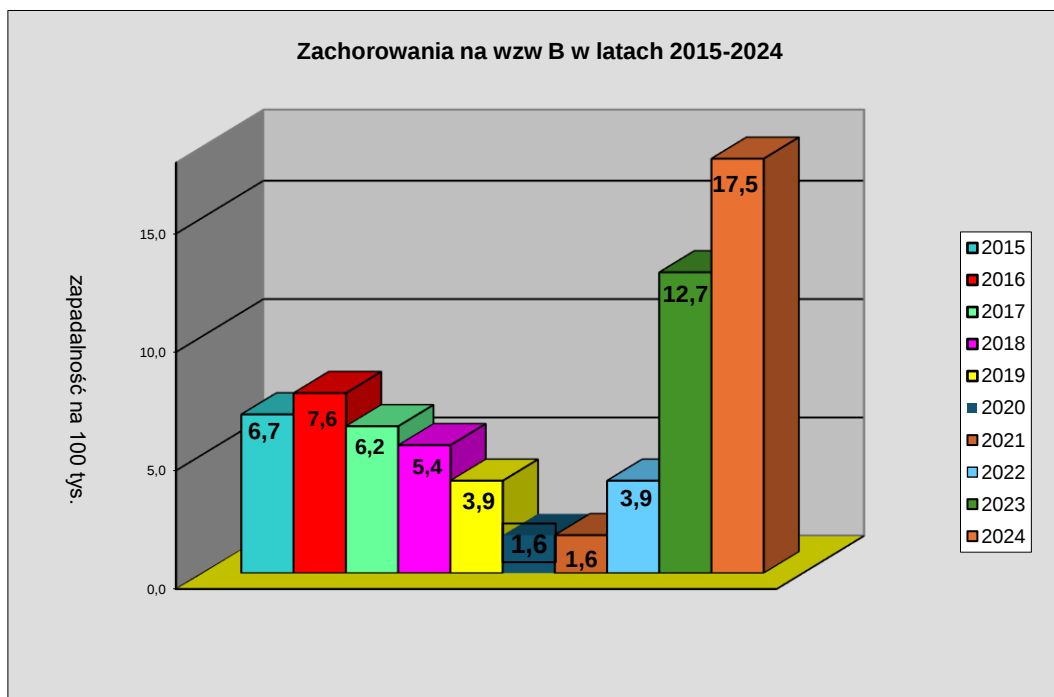
Wykres nr 2 Zachorowania na krztusiec w latach 2015-2024 w powiecie grodzkim Opole

Wirusowe zapalenie wątroby typu B, które często nazywane jest również, „żółtaczką wszczepienną”, uważane jest za jedną z najgroźniejszych chorób zakaźnych u człowieka.

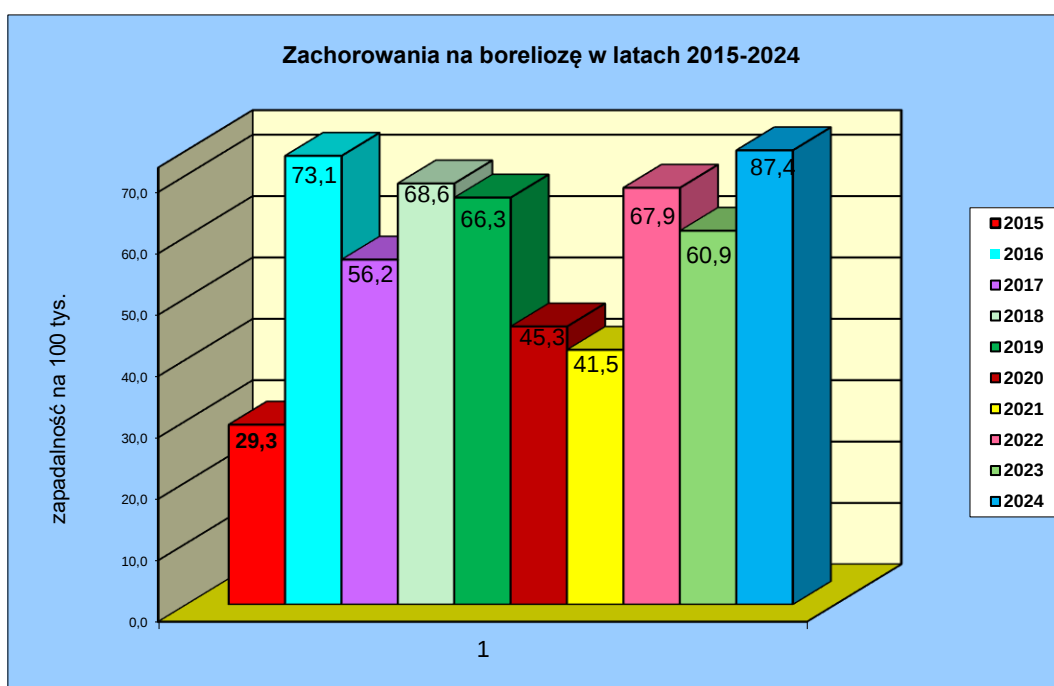
Wirus HBV jest około 100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV, może przyczynić się do rozwoju zakażenia ostrego lub przewlekłego. Statystyki dla WZW typu B nie są optymistyczne – u około 8-20% osób z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B po 5 latach trwania choroby dochodzi do marskości wątroby.

W 2024 roku zarejestrowano niewielki wzrost zakażeń wirusem HBV, z czego 1 zachorowanie wstąpiło jako postać ostra, pozostałe to przypadki przewlekłe (wykres nr 3).

Szczepienia ochronne stanowią najskuteczniejszą metodę zapobiegania zakażeniu wirusem HBV, w Polsce szczepienia te są obowiązkowe dla wszystkich noworodków i niemowląt (pierwszą dawkę szczepionki podaje się w 1. dobie życia dziecka), a także zalecane tym osobom, które dotychczas nie były zaszczepione

Wykres nr 3 Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B w latach 2015-2024 w powiecie grodzkim Opole zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

Wykres nr 4 Zachorowania na boreliozę w latach 2015-2024 w powiecie grodzkim Opole zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

W 2024 roku nieznacznie wzrósł wskaźnik zachorowań na boreliozę. Zarejestrowano 110 przypadków boreliozy przy zapadalności 87,4/100 tys. mieszkańców. Liczba zarejestrowanych przypadków boreliozy może być okresowo zaniżana, co może wynikać z problemów z rozpoznaniem tej choroby.

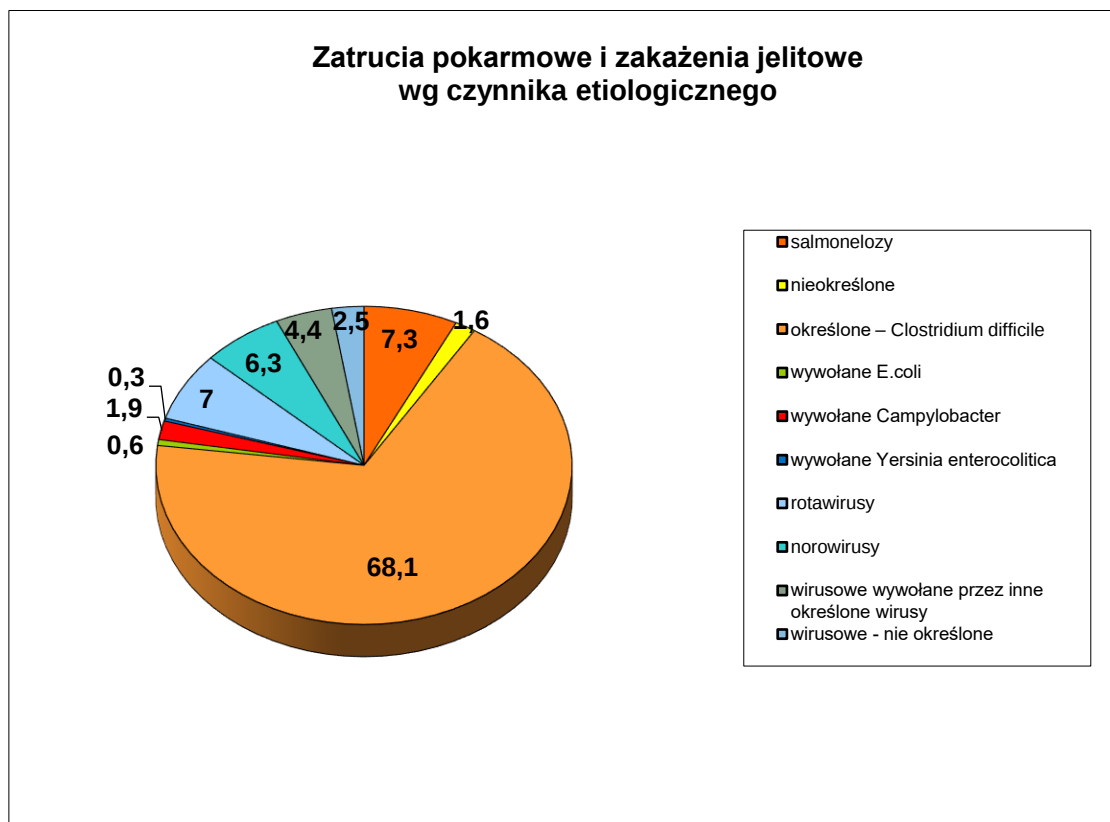
Ponadto ze względu na niespecyficzne i rozciągnięte w czasie objawy, wiele przypadków może być zgłaszanych ze znacznym opóźnieniem. Zapadalność na boreliozę przedstawia wykres nr 4.

Przyczyny wzrostu zachorowań na boreliozę upatrywać należy w stale zmieniającym się zasięgu geograficznym bytowania oraz wydłużaniu okresu żerowania kleszczy, zmian klimatu, zmian ekonomicznych i społecznych w otoczeniu ludzi, czy zmianie sposobu spędzania wolnego czasu. Istotną rolę odgrywają też migracje ptaków przenoszących zakażone kleszcze na obszary, na których krętki dotychczas nie występowały.

W 2024 roku rozkład czynników wywołujących **zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe**, kształtował się podobnie jak w latach wcześniejszych tj. z przewagą zakażeń bakteryjnych (tabela nr 2 i wykres nr 5).

Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego		l.zach.	%
Ogółem		317	100
bakteryjne – 79,8 %	salmonelozy	23	7,3
	wywołane <i>E.coli</i>	2	0,6
	określone – <i>Clostridium difficile</i>	216	68,1
	wywołane <i>Campylobacter</i>	6	1,9
	wywołane <i>Yersinia enterocolitica</i>	1	0,3
	nieokreślone	5	1,6
wirusowe – 20,2%	rotawirusy	22	7,0
	norowirusy	20	6,3
	inne określone	14	4,4
	nieokreślone	8	2,5

Tabela nr 2 Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego w powiecie grodzkim Opole w 2024 roku.

Wykres nr 5 Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe wg czynnika etiologicznego w powiecie grodzkim Opole w 2024 roku.

Biorąc pod uwagę czynniki bakteryjne nadal najwięcej zachorowań powodowała pałeczka Clostridioides difficile – 85,4% (w 2023r. 80,7%) następnie salmonellozy 9,1% (w 2023r.13,06 %).

W grupie wirusowych zakażeń jelitowych w 2024 roku najczęściej identyfikowane były rotawirusy 34,4% (w 2023 roku – 34,54%), następnie norowirusy 31,25%.

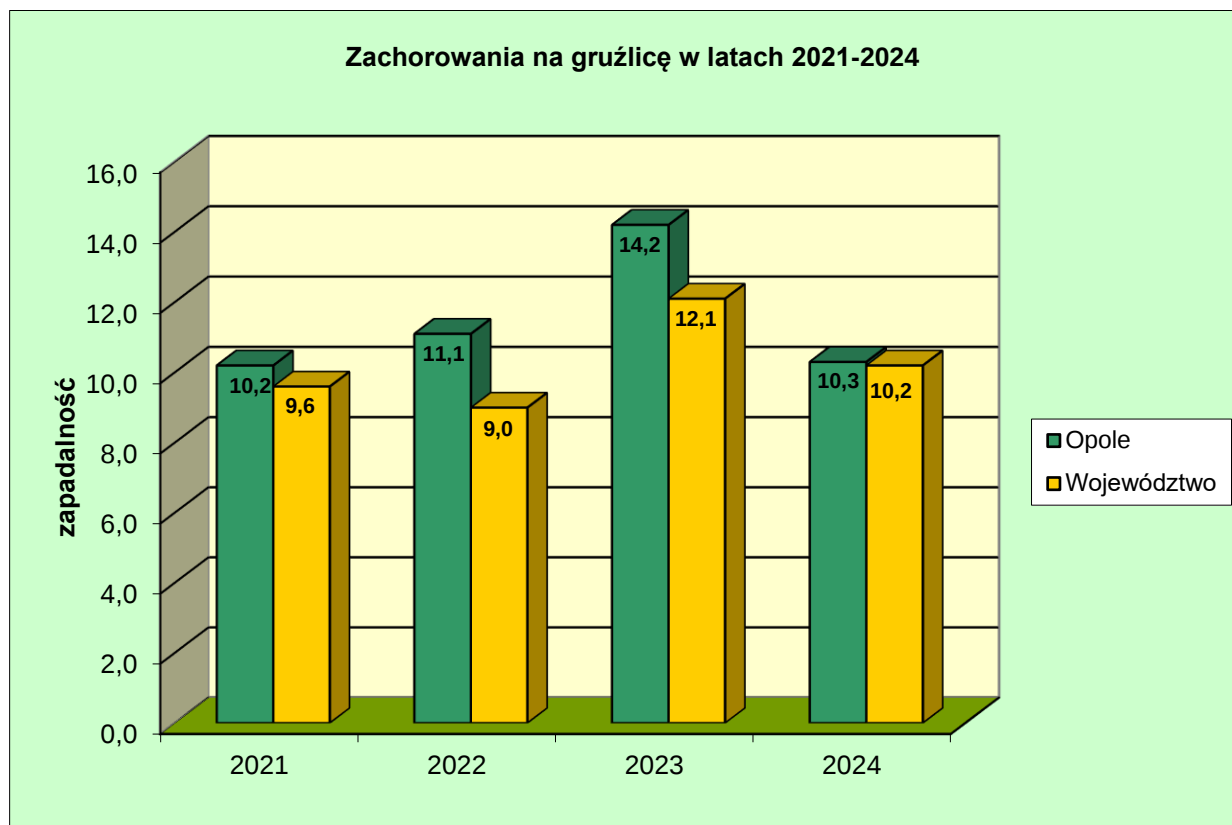
W 4,1% zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych czynnik etiologiczny nie został wykryty (w 2023 – 3,03%).

W 2024r. zarejestrowano 36 nosicieli pałeczki salmonella. Spośród zidentyfikowanych nosicieli 1 osobie wydano decyzję odsunięcia od pracy w bezpośrednim kontakcie z żywnością do czasu uzyskania trzykrotnych ujemnych wyników badań w kierunku Salmonella. Wszystkie osoby skierowano na ponowne badania w ramach nadzoru epidemiologicznego.

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania. Pierwszy okres leczenia, trwający najczęściej miesiąc, odbywa się w warunkach izolacji szpitalnej pacjenta

Zachorowania na gruźlicę															
Powiat grodzki Opole								Województwo opolskie							
2021		2022		2023		2024		2021		2022		2023		2024	
l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność	l.zach.	zapał alność
13	10,2	14	11,1	18	14,2	13	10,3	94	9,6	85	9,0	114	12,1	95	10,2

Tabela nr 3 Zachorowania na gruźlicę w latach 2021-2024 w powiecie grodzkim Opole zapałalność na 100 tysięcy mieszkańców

Wykres nr 6 Zachorowania na gruźlicę w latach 2021-2024 w powiecie grodzkim Opole

W 2024 roku zachorowania na gruźlicę utrzymywały się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych - odnotowano 13 przypadków (tabela nr 3 i wykres nr 6).

Wszystkie przypadki wystąpiły pod postacią płucną. Częściej chorują mężczyźni (10 przypadków) niż kobiety (3 przypadki), jeden przypadek dotyczył 15-letniego dziecka. Odnotowano 1 zgon z powodu gruźlicy oraz jedną wznowę.

Zakażenia syncytialnym wirusem oddechowym **RSV**

Wirus RSV jest istotną przyczyną wirusowych zakażeń górnych i dolnych dróg oddechowych, w tym zapaleń płuc i hospitalizacji dzieci do 5. roku życia i osób starszych z obniżoną odpornością. *Szczególnie wysokie ryzyko jest dla dzieci urodzonych przedwcześnie czy też dzieci urodzonych z wadami układu krwionośnego lub oddechowego.* Dodatkowo wirus ten łatwo szerzy się w środowisku szpitalnym, powodując zakażenia szpitalne. RSV stanowi więc istotny problem kliniczny.

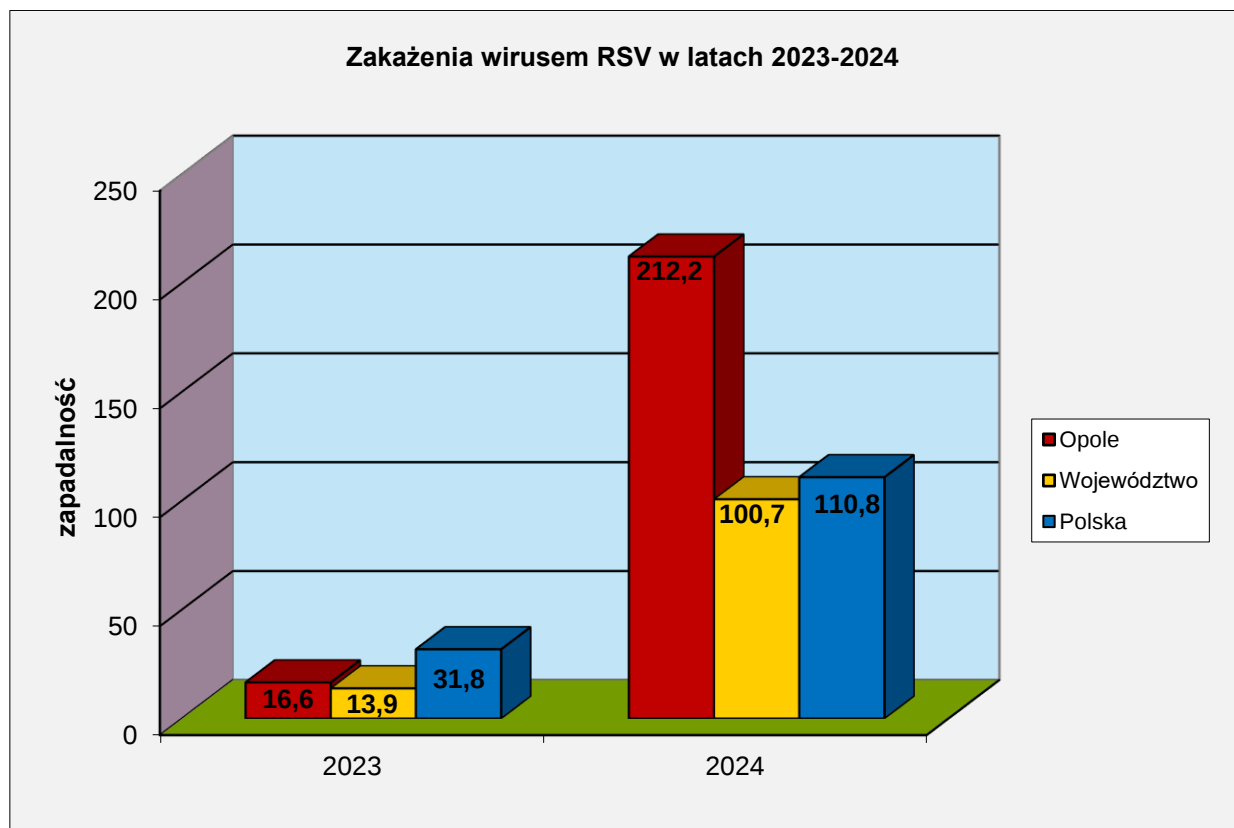
U większości dorosłych osób RSV wywołuje objawy przypominające przeziębienie. Jednak w przypadku osób starszych i osób z chorobami współistniejącymi wirus ten może prowadzić do poważnych chorób dróg oddechowych.

Choroba może być wyniszczająca, szczególnie dla osób starszych z chorobami współistniejącymi, w tym z astmą, cukrzycą i chorobami układu krążenia. Zachorowania powodowane przez RSV najliczniej wystąpiły od stycznia do marca. Szczyt zachorowań w 2024 r. wystąpił w styczniu, kiedy potwierdzono 145 przypadków zakażeń RSV.

Od marca 2023 r. RSV został objęty nadzorem epidemiologicznym.

Obecnie są dostępne metody szybkiej diagnostyki umożliwiającej ustalenie etiologii wybranych chorób infekcyjnych układu oddechowego poprzez zastosowanie szybkich testów antygenowych, które pozwalają na równoczesną diagnostykę różnicową zakażeń spowodowanych wirusami grypy sezonowej, RSV oraz SARS-CoV-2.

Wprowadzenie obowiązku raportowania zakażeń wywołanych RSV pozwala na rozpoznanie rzeczywistej sytuacji epidemiologicznej tych zakażeń a co za tym idzie pozwoli na bardziej efektywne zwalczanie i przeciwdziałanie chorobom zakaźnym. W 2024 r. zarejestrowano 267 potwierdzonych przypadków zakażeń RSV, zapadalność wynosiła 212,22/100 000 (w 2023 roku 16,62/100 000). Wskaźnik zapadalności na 100 000 tysięcy mieszkańców jest wyższy niż w województwie opolskim (100,71) jak i w Polsce (110,83) – wykres nr 7.

Wykres nr 7 Zakażenia wirusem RSV w latach 2023-2024 w powiecie grodzkim Opole
zapadalność na 100 tysięcy mieszkańców

8.5. Ogniska zakażeń szpitalnych

W 2024 roku do PIS w Opolu zgłoszono, zarówno z powiatu grodzkiego jak i ziemskiego 31 ognisk epidemicznych zakażeń szpitalnych, to o 1 więcej niż w roku wcześniejszym.

W ogniskach łącznie zachorowało 203 osób, w tym 7 osób z personelu (dla porównania w 2023r. 205 osób, w tym 7 personelu).

Etiologię zakażeń we wszystkich przypadkach ustalono w oparciu o przeprowadzone badania laboratoryjne, w wyniku których potwierdzono w 89,2% przypadki zakażeń pacjentów i personelu medycznego.

W roku 2024, tak jak i w latach poprzednich, najczęstszym czynnikiem etiologicznym w zgłaszanych ogniskach był wirus SARS-CoV-2 – (w 14 ogniskach, 59 chorych) oraz pałeczka *Clostridioides difficile* – (w 8 ogniskach 74 chorych). Zakażenia wywołane przez laseczki *Clostridioides difficile* stanowią duży problem epidemiologiczny, ze względu na łatwość szerzenia się zakażeń nimi wywołanych w szpitalach, ciężki przebieg

kliniczny uwarunkowany działaniem wytwarzanych przez nie toksyn – niejednokrotnie powodujący zgony osób zakażonych, a także nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie.

W 2024r., ogniska szpitalne, pod względem postaci klinicznych w 67,7% stanowiły zakażenia układu oddechowego oraz w 32,3% zakażenia przewodu pokarmowego (w 2023r. analogicznie 80% i 20%).

Z informacji otrzymanych z podmiotów leczniczych wynika, że we wszystkich ogniskach podjęto skuteczne działania w celu ich wygaszenia. We wszystkich szpitalach powołane są zespoły kontroli zakażeń szpitalnych

Niekorzystnym zjawiskiem epidemiologicznym w zakresie zakażeń szpitalnych jest szerzenie się zakażeń wywołanych przez pałeczkę Gram (-) *Klebsiella pneumoniae* typu NDM (New Delhi) wytwarzających karbapenemazy, a także inne betalaktamazy o rozszerzonym spektrum substratowym (MBL, KPC, OXY-48,ESBL), wykazujące oporność na wszystkie dostępne antybiotyki betalaktamowe, a także na inne dostępne w lecznictwie szpitalnym i ambulatoryjnym antybiotyki.

W 2024r. łącznie (ogniska i zakażenia indywidualne) zgłoszono 91 zidentyfikowanych przypadków zachorowań/kolonizacji szczepami wielolekoopornymi u pacjentów hospitalizowanych w szpitalach funkcjonujących na terenie tut. Stacji oraz 4 przypadki po leczeniu ambulatoryjnym lub po wykonaniu badania prywatnie.

Najczęstszym czynnikiem etiologicznym była *Klebsiella pneumoniae* KPC(+) oraz *Klebsiella pneumoniae* NDM(+), następnie *Acinetobacter baumannii* OXA 40/58 i OXA 48.

Izolacja osób chorych/skolonizowanych szczepami wielolekoopornymi w placówkach służby zdrowia przysparza wiele trudności. Istotnym problemem jest brak warunków izolacji , na co składa się brak izolatek na poszczególnych oddziałach szpitalnych oraz brak możliwości kohortacji pacjentów, a także mała ilość personelu i coraz więcej przypadków zachorowań/kolonizacji pacjentów tymi szczepami.

.

8.6. Ocena sanitarna placówek ochrony zdrowia

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- postępowania z odpadami medycznymi - nieprawidłowe warunki magazynowania odpadów, nieprawidłowe opisywanie odpadów, brak lub nieaktualne procedury, brak termometru/rejestru temperatur w lodówce z odpadami, za małą powierzchnię chłodniczą w stosunku do ilości wytwarzanych odpadów, niewłaściwą częstotliwość odbioru odpadów przez firmy, niewłaściwy kolor worków itp.
- sterylizacji - brak powiązania procesu sterylizacji z pacjentem, brak prawidłowej kontroli fizycznej, chemicznej i biologicznej procesu sterylizacji, brak sterylizacji końcówek stomatologicznych, nieprawidłowy ciąg technologiczny mycia, dezynfekcji i sterylizacji itp.
- dezynfekcji – brak profesjonalnego środka do dezynfekcji powierzchni bezdotykowych oraz skażonych materiałem biologicznym, brak właściwego pojemnika do dezynfekcji narzędzi bez sita /ociekaacza, stanowiska higieny rąk nieprawidłowo wyposażone – brak dozowników z mydłem/ środkiem dezynfekcyjnym do rąk.

W przypadku jednej placówki wszczęto postępowanie egzekucyjne dot. nakazania usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (dot. m.in. braku zlewu w pomieszczeniu socjalnym, nieprawidłowego stanu technicznego ścian , podłóg, stolarki drzwiowej) .

Nadal w placówkach problem sprawia prawidłowe opracowanie procedur oraz prowadzenie dokumentacji kontroli wewnętrznych.

8.7. Wnioski:

1. Odnotowano wzrost wskaźnika zapadalności na niektóre choroby zakaźne, jednak nie jest on na tyle duży aby sugerował pogorszenie sytuacji epidemiologicznej
2. Poziom zabezpieczenia społeczeństwa przeciw grypie sezonowej utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie (ok. 5% społeczeństwa) i powinien być zwiększony w celu zmniejszenia rozprzestrzeniania się choroby.
3. Liczba osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych w stosunku do których nie jest realizowany Program Szczepień Ochronnych systematycznie wzrasta.
4. Przewiduje się, że na skutek dużej liczby dzieci nie szczepionych zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień, w przyszłości wystąpią choroby zakaźne, którym można zapobiegać poprzez szczepienia.

9. Powódź i działania z nią związane

W okresie wrzesień-październik mieliśmy do czynienia z alarmem przeciwpowodziowym na terenie miasta Opola.

Stan wody na wodowskazie w Groszowicach wynosił maksymalnie 659 cm. Nie doszło do zalań. Do podtopień doszło w dzielnicy Czarnowąsy. Natomiast zagrożone zalaniem były: część DPS-u w Czarnowasach oraz oczyszczalnia ścieków w Czarnowasach.

W związku z zagrożeniem powodziowym zamknięto szandory na obwodnicy północnej przy Makro oraz przy ulicy Jagiełły. Zamknięty został odcinek obwodnicy północnej Opola od węzła Sobieskiego do ronda przy Makro. Objazd prowadził przez ulicę Budowlanych, Nysy Łużyckiej, Wrocławską, Obwodnicę Piastowską. W przypadku ulicy Jagiełły został wyłączony odcinek od ulicy Wolności do ulicy Krzanowickiej. Objazd odbywał się obwodnicą Czarnowasów.

Doszło do ewakuacji mieszkańców 9 mieszkań ulicy Spokojnej. Większość osób udała się do swoich rodzin, a pozostałym zapewniono miejsce w ośrodku „Szansa” przy ulicy Małopolskiej 20A w Opolu.

Przez cały okres zagrożenia powodziowego woda była zdatna do picia, energia elektryczna zapewniona, bez przerw w dostawach prądu. Nie doszło do zagrożeń działania ważnych obiektów użyteczności publicznej.

Utrzymywano stały kontakt z lekarzami miejscowych przychodni i szpitali w celu stałego monitorowania sytuacji epidemiologicznej miasta. Nie stwierdzono wystąpienia żadnych chorób zakaźnych związanych z powodzią.

W ramach działań przeciwepidemicznych skontaktowano się z Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Opolu w celu ustalenia liczby pracowników i służb (pracownicy wodociągów, Państwowa Straż Pożarna, Ochotnicza Straż Pożarna i Policja) walczących ze skutkami powodzi chętnych do szczepień przeciwko WZW typu A i durowi brzusznemu.

Zapewniono także szczepienia przeciwko tężcowi osobom z nadzoru budowlanego (Urząd Wojewódzki w Opolu) biorących udział w ocenie stanu infrastruktury na terenach dotkniętych powodzią oraz innym osobom biorącym udział w działaniach powodziowych.

W przychodni CENTRUM ZDROWIA Sp. z o.o. w Opolu przy ul. Kościuszki 2 został uruchomiony pierwszy punkt szczepień dla wszystkich służb i osób zaangażowanych w prace związane z usuwaniem skutków powodzi.

Następnie do akcji szczepiennych dołączyły pozostałe przychodnie na nadzorowanym terenie. Wszystkie punkty szczepień zostały poinformowane o konieczności objęcia w/w osób immunoprofilaktyką.

W ramach działań higieny komunalnej nawiązano również kontakt ze wszystkimi wodociągami na nadzorowanym terenie i zalecono stałe chlorowanie wody.

Prowadzono wzmożony nadzór nad jakością wody do spożycia, a mianowicie pobrano dodatkowe próbki wody (wodociąg Czarnowąsy) oraz monitorowano sytuację we wszystkich stacjach uzdatniania wody (ryzyko zalanía ujęć lub infrastruktury wodociągowej).

W ramach działań higieny żywności skontrolowano 14 zakładów na terenie miasta. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ramach działań informacyjnych zamieszczono na stronie internetowej Stacji oraz na facebooku instrukcje postępowania dla powodzian oraz informacje na temat wody przeznaczonej do picia.